PAUL EVERAC

FERESTRE DESCHISE

teatru

PAUL EVERAC

Ferestre deschise

Piesă în 3 acte (8 tablouri)

CUPRINS

PERSONAJE.....5
ACTUL I.....6
Tabloul 1.....6
ACTUL II.....32
Tabloul 2.....32
Tabloul 3.....37
Tabloul 4.....40
Tabloul 5.....50
Tabloul 6.....58
ACTUL III.....64
Tabloul 7.....64
Tabloul final.....84

Deşi s-a împlinit numai un an de la debutul său ca dramaturg, Paul Everac este astăzi autorul a patru piese de teatru, dintre care cel puţin trei îl recomandă ca pe un talent sigur, angajat în dezbaterea problemelor actualităţii. Diversitatea tematică a lucrărilor şi diversitatea mijloacelor de expresie folosite în transpunerea dramatică a materialului de viaţă, constituie o particularitate a modului său de creaţie. încercând să îmbrace în forme corespunzătoare mesajele sale, autorul străbate un drum complex. Poarta este o naraţiune analitică inspirată din viata satului nostru de astăzi; *Ferestre deschise* — un reportaj dramatic în care se răsfrâng realităţile tumultuoase ale Hunedoarei; *Explozie întârziată* — poate cea mai închegată din lucrările sale — o dramă de idei cu accentuate trăsături simbolice, inspirată din viaţa intelectualilor; *Descoperirea* — cea mai slabă — o încercare de a proiecta pe fundalul transformărilor social-istorice din preajma lui 23 August 1944, o dramă de familie al cărei conflict se dovedeşte însă neverosimil.

Căutările dramaturgului nu sunt, aşadar, lipsite de sinuozităţi. Dar ele se orientează către maturitate şi echilibru. Stau chezăşie principalele trăsături specifice ale scrisului său: autenticitatea multora dintre tipurile înfăţişate, observaţia psihologică, originalitatea situaţiilor, nervul dialogului, varietatea limbajului. Ceea ce mai are de completat pe drumul desăvârşirii creaţiei sale, ţine de capacitatea de ordonare şi fixare a acestor calităţi într-o suită compoziţională armonioasă, în care conflictul dramatic să capete nu numai direcţie, dar şi finalitate, nu numai enunţare, dar şi adâncime. Astfel, schiţele multicolore de până acum îşi vor dobândi şi legitimitatea organică a dramatismului pe care-l conţin.

În piesa pe care o publicăm autorul încearcă, deschizând şase „ferestre" spre public, să pătrundă în intimitatea unei lumi prea puţin explorate de ochii dramaturgilor, lumea de muncă şi construcţie a Hunedoarei, sesizându-i contrastele şi reţinându-i problemele de viaţă, aşa cum se manifestă ele în limitele cadrului familial. Ni se dezvăluie o serie de aspecte menite a pune în lumină diversitatea de nuanţe care însoţeşte procesul de formare şi maturizare a conştiinţei socialiste. Firele tuturor destinelor personale se împletesc astfel cu destinele colectivului în bătălia producerii cocsului românesc, dobândind aici justificare morală şi rezolvare. Ferestrele deschise înlătură perdelele prejudecăţilor, spulberă miasmele individualismului şi lasă să pătrundă, proaspete, razele fierbinţi ale patosului constructor, socialist. Formula reportericească l-a servit pe autor în conturarea unor profiluri şi unei atmosfere însufleţite de ritmul avântat al producţiei, deservindu-1 însă în ceea ce priveşte răgazul adâncirii psihologice a conflictelor existente. Dacă ar fi plămădit mai

atent reţeaua de implicaţii morale care însoţeşte acţiunea principală, dacă ar fi poposit ceva mai mult în intimitatea fiecăruia din cele şase apartamente şi dacă ar fi pătruns mai curajos în circuitul firesc al contrastelor, fără îndoială că piesa ar fi câştigat unitate şi un spor de dramatism.

Considerăm publicarea Ferestrelor deschise ca un îndemn adresat dramaturgilor de a se opri cu mai mult interes asupra vieţii tumultuoase a oamenilor muncii şi de a căuta acolo sursa fertilă a propriei lor inspiraţii.

C. P.

PERSONAJE

Directorul;
Vladimir Calistrat, inginer şef la termocentrală;
Rina, soţia lui;
Urlea Petre, muncitor, membru în organizaţia de bază;
Vica, soţia lui;
Ionel, Gavrilaş - copiii lui Urlea;
Dr. Alexandru Rădulescu-Firu, chimist;
Dinu Rădulescu, nepotul lui;
Virginia Sădeanu, funcţionară;
Claudiu Sădeanu, avocat, soţul ei;
Sudrigean Axente, maistru şamotor;
Rozica, fiica lui;
Frenţiu Teodor, apaductier;
Schoner Tereza, bunica lui;
Stelică Fotea, cofrajist;
COTĂU Ioan, mecanic;
Marina;
Ing. Turturică;
Ing. Stoian;
Ioachim Boca, Ţîrlea Boca, Mărcuş Pavel, Biro Gheorghe, Răchitan Vasile, muncitori cocsari;
Clientul;
Mecanicul de la turbine;
O martoră;
O persoană din asistenţă la tribunal;
Secretara.

ACTUL I

Tabloul 1

Faţada unui bloc muncitoresc. Se vede parterul şi un etaj; flecare cu trei ferestre corespunzând la tot atâtea apartamente. Sfârşit de martie. Aproximativ, 7 seara. Toate ferestrele sunt luminate, cu Jaluzelele închise.

Apare un tânăr. Fluieră de câteva ori. Se deschid aproape simultan ferestrele de la parter. În mijloc se iveşte o bătrână, în dreapta o femeie tânără şi îngrijită. În stingă o fată. În momentul când a apărut fata, bătrâna face femeii tinere de la fereastra din dreapta un semn de indignare — şi închide fereastra. Femeia mai rămâne o clipă (nostalgic? lasciv?) apoi închide Şi ea. Tânărul care înaintează spre fată e Stelică Fotea, un şmecher de 20 de ani, actualmente cofrajist.

STELICĂ *(de la geam):* Ce faci, frumoaso, lai?
ROZICA: Cum zici?
STELICĂ: Nălbeşti?
ROZICA: Nu te înţeleg.
STELICĂ *(încântat):* Aşa-s eu, neînţeles, vezi? Neînţeles şi balaoacheş!
ROZICA *(venindu-i să râdă):* Eu nu ştiu ce vorbeşti acolo.
STELICĂ: Nu vii niţel la o vrajă? Hai, că se lasă c-o lună deşteaptă. Nici acum n-ai priceput? Ori nu vrei tu să pricepi la sufletul meu…?
ROZICA: Eşti cam…

STELICĂ: Hai, ieşi niţel, să mergem să ne spaţirim, cum ziceţi voi! Te duc, te aduc în bună stare, fără reparaţii, să-nnebunesc. Hai tu!
ROZICA: Nu pot.
STELICĂ: Hai niţeluş, barem până colea. Vreau să-ţi spun o chestie. Pe cinstea mea.
ROZICA: Spune-mi aici.
STELICĂ: Nu pot, că se mai gimbesc şi alţii la noi. *(Mai şoptit.)* Bătrânu-i acasă?
ROZICA: Trebuie să vie.
STELICĂ: Las-că mai arde el nişte ciocane pă centru. E valabil. Hai că te iau pă geam… Vrei?
ROZICA *(râzând):* Nu mă poţi.
STELICĂ: Crezi tu?! Păi când te-oi propti o dată-n cazmalele astea, să-nnebunesc, te duc până la cetate. Te pui în vârf în chip de morişcă. *(Rozica râde.)*
ROZICA: Lasă, nu mai fi aşa cocoş. Ştiu eu ce formă de om eşti.
STELICĂ: Păi spune dacă ştii.
ROZICA: Ştiu că eşti de-acolo unde se tund găinile ca să sugă puii. Unde-au ars pompierii. *(Se omoară de râs.)*
STELICĂ: Aoleo, ţucu-ţi gura, că bine le mai râzi! Zii mă dibuişi, ai? Asculţi, Rozico…?
ROZICA: N-ascult.
STELICĂ: Să vii să-ţi spui o chestie care te interesează. Şi pe tine şi pe măndel. Hai că de opt zile mă tot uscă să ţi-o spui. Să mor eu dacă nu te interesează.
ROZICA *(ascultând):* Ăştia-s paşii lui tata!
STELICĂ: Şase. Eu trag pe dreapta şi te aştept până-mbucaţi. Da’ pe urmă vii, da?
ROZICA: Nu ştiu.
STELICĂ: E şucăr dacă nu vii, să-nnebunesc. *(Rozica închide fereastra.) (Stelică dă să plece când Sudrigean trece spre casă. Nu-l mai poate evita)*: Noroc, meştere!
SUDRIGEAN: Să trăieşti. Ce lucri pe-aici?
STELICĂ: Eu, nimic. Ai o ţigare?
SUDRIGEAN: Ba. *(Se privesc.)* No, noapte bună!

STELICĂ *(dispărând):* Idem.

O treime din panoul care reprezintă etajul de jos se desprinde şi alunecând spre stânga descoperă camera lui Sudrigean. Cu o masă simplă, scaune, un dulap, un pat, totul nu prea nou, dar mobilă de fabricaţie industrială peste care a trecut timpul. Pe un cuier de perete, un balonsaide modern, al Rozicăi şi alte câteva lucruri cochete femeieşti.

SUDRIGEAN *(intrând):* Servus.
ROZICA: Bine ai venit.
SUDRIGEAN: Apoi nu ştiu dacă oi fi venit tocmai aşa de bine, că-mi pare că văzui un gavalir cum se zgrâmboia la tine la fereastră.
ROZICA: N-are decât să se zgrâmboaie.
SUDRIGEAN: Dar tu încă nu-l lăsaşi să se zgrâmboaie degeaba. Văd că aerisişi bine camera. Îi aer bun, n-am ce zice. Hm!
ROZICA *(râzând):* Aşa trebuie.
SUDRIGEAN: Aşa trebuie da, oare cum vine să aibe la ce se uita: la domnişoara Rozica.
ROZICA *(tot zâmbind)*: Eu ce să fac dacă a venit şi astăzi. Eu i-am spus să nu mai vină.
SUDRIGEAN *(mohorât)*: Da, cu gura îi spui du-te şi cu ochii-i spui vină.
ROZICA *(zâmbind mai tare)*: Acum n-oi putea umbla tot cu ochii închişi pentru el.
SUDRIGEAN: Tu fată! Noi n-avem lipsă de-aşa om. Asta nu-i om care să şadă. Asta-i bitang din acela care până te-ntorci să-ţi aprinzi pipa — nu-i. Poţi să mergi să-l cauţi la Focşani, ori la Bicaz. Îi plină lumea de-ăştia. Şi-apoi să fii bucuros dacă rămâi măcar cu pipa… că ţi-o scoate din gură, prăpăditul, cu băgău cu tot.
ROZICA (*râzând*): Ar pipa şi el tată, ce!
SUDRIGEAN: Cumpere-şi! Că are plată. Nu-ţi mai fie ţie aşa milă de el, lasă-l nevoii. Tu eşti fată de mărit, apoi

nu se cade să te fluiere la fereastră, să audă toţi. Fluieră, gândeşti că-i piţiguş. Şi tu, ca o proastă, te bagi de-a dreptul la el în leasă.

ROZICA *(cu o privire vicleană)*: Nu ştiu zău care se bagă.

SUDRIGEAN: Na-na! Num' s-ajungă să te-apuce el un pic, c-apoi te ciupeşte el de pene — poate să le-adune bătrânul cu făraşul. Nu te ţine tu atât de ţanţoşă! *(Rozica râde. Sudrigean* se *amărăşte mai tare.)* Crezi că stă-n loc? Dacă n-a avut el douăzeci de meserii până acum să nu mai pun eu un deţ în gură. *(Cu o ironie necăjită.)* Hai, place-mi mie echerghei de ăştia care-s unşi cu toate unsorile, că bine mai sclipesc! Mândri-s ei în ochi la fete! Ciocănar de-al nostru nu-ţi trebuie, aşa-i? Îţi trebuie fluierar, bată-l doamne! *(E necăjit rău.)*

ROZICA *(murind de râs):* Îi bun, că tot n-are cine să ne cânte.

SUDRIGEAN: O fi şi de cântat cât o fi — şi la urmă? *(Cu o undă de melancolie.)* Eu, ce-am ştiut, ţi-am cântat. Încă de când erai mică, atâta, ţi-am cântat. Apoi acuma am mai răguşit şi eu, dracului, că s-a băgat fumul ăsta la mine-n plămâni. Mai şuier şi eu cât pot. Să vezi când oi şuiera din coşul cel nou, că-mi pare că-l gătam până pe ceea miercuri — atunci s-auzi cum şuieră bătrânul!

ROZICA *(râzând mai potolit)*: Destulă larmă-i şi fără el.

SUDRIGEAN: Ce te râzi ca o nebună? Acolo-s zilele noastre, tată. Acolo-i tată-tu odată om şi se uită la voi ca la nimurici. Is 80 metri şi încă nu-i gata! Acolo nu-i loc pentru fârţângăi, măi fată. Fitiu-fitiu, fitiu-fitiu! Acolo nu s-aşază piţiguşii.

ROZICA *(punându-i ultimul fel înainte)*: Plăcinta s-a mai răcit.

SUDRIGEAN: Hm! Bună-i şi rece. *(Justificându-se ca de obicei.)* Mă întâlnii cu Săcălaz, şi-apoi: Ce mai faci maistore, la aer curat? Pe mine mă băgaşi în cuptor, să mă frig — că ştii că eu-l învăţai să şamoteze —... acuma-i la oţelărie. Da, zice, un deţ nu merge? *(Văzând că Rozica e cu gândul aiurea*, o *apucă de mână când*

fata vrea să-i ia farfuria.) Fainã o făcuşi!

ROZICA *(îşi trage nuna dintr-a lui):* Te duci la cugle?

SUDRIGEAN: Ba. Nu mă duc că-s ostenit. *(Fata vrea să iasă cu vesela.)* Rozica! Şezi tu aci puţin lângă mine.

ROZICA *(contrariată dar şi amuzată se aşază):* De ce?

SUDRIGEAN: Numai aşa. *(Îşi încearcă vocea.)* Care s-o zic?

ROZICA: Da' ce te-a apucat, tată?

SUDRIGEAN: M-a apucat, şi ce-i? Ascultă aici! *(Cântă.)*

Toată lumea-mi zice lotru
Toaată lumea-mi zice lotru
C-am furat un lemn din codru
Ei, bat-o dumnezeu voce, că m-a lăsat când mi-i lumea mai dragă! *(Rozica priveşte impresionată pe tatăl ei.)*
Da eu zău că n-am furat...

ROZICA: Tată, nu-ţi fie frică, tată! Nu-i nimic serios. Auzi?

SUDRIGEAN *(mai înverşunat):*

Da eu zău că n-am furaat...
Numa o scândură de brad...

ROZICA: Zău, tată, nu-i nimic. A venit şi el puţin la geam, să glumească. Că n-are unde merge.

SUDRIGEAN *(cu ochii aburiţi):*

Să-i fac la mândruţa pat.

ROZICA: Ce, nu-i şi el om? Auzi, tată? Nu mai cânta! Nu-i şi el om?

SUDRIGEAN *(se întrerupe*, o *apucă dureros de mână):* Rozica! Ai de grijă! Tu eşti fată mare, tu eşti fată bună. Frumoasă. Mi te-a lăsat mă-ta, o zis ca să mă ocup de tine: eu. Vezi şi tu cât mă pot ocupa...

ROZICA: Du-te liniştit la cugle, tată.

SUDRIGEAN *(din suflet):* Tu, să nu-mi faci ceva! Asta nu-i om pentru tine! Îi place găinarului la noi că are ce ciupi. După aceea pleacă şi noi rămânem aici. Şi-apoi tu vezi că eu nu mai am glas, ţie îţi trebuie unul să poată să strige la tine. Eu nici atâta nu mai pot striga — că eu te iubesc prea tare pe tine. Prea tare, bat-o dumnezeu viaţă! Iacă cine veni! Fotea! Ai de grijă!

ROZICA *(impresionată):* Nu fii supărat, tată.

SUDRIGEAN: Ba-s supărat! Nu de-aceea te-am făcut eu, să te iei cu Fetea. Ori gândeşti că te ia. Şi dacă te ia te duce în fundul Moldovei şi acolo te lasă măgarul. D-apoi atâta îi trebuie! Îi rup picioarele când îl prind. *(O priveşte.)* Tu! Rozico! *(Caută să ghicească starea exactă a raporturilor lor. Fata îl priveşte în tăcere. Nelămurit, Sudrigean geme tare, cu un început de mânie.)* Tuuu! *(Rozica se ridică, ia vasele şi iese cu ele, prin fund. Sudrigean rămâne un moment gânditor, apoi reîncepe cu un glas scrâşnit):*

„Toată lumea-mi zice lotru
Toată lumeaa”...

Ferestrele[1] *se deplasează şi în timp ce acoperă camera lui Sudrigean lasă descoperită a doua cameră, la parter, în mijloc. Bucătăria lui Frenţiu Teodor, care serveşte şi ca sufragerie. Pe pereţi, aşezate meticulos, tot felul de vase, recipiente pentru sare, piper, de alamă şi alte ustensile casnice. De asemenea tabliere şi desene cusute pe pânză cu inscripţii nemţeşti — totul foarte ordonat. Spaţiul e folosit la maximum şi pe o latură a camerei se află un pat vechi cu tăblii, cu pilotă înaltă, iar într-un colţ o dormeză joasă acoperită cu o pătură cazonă. În pat doarme Frenţiu Teodor, un tânăr blond de 17 ani. Bunica lui, Tereza Schoner tocmai merge să-l scoale. Uşa din fund dă spre camera propriu zisă, care e considerată „de oaspeţi”, deci intangibilă.*

TEREZA: Scoală, Todoruţ!

TEODOR *(deşteptându-se*): Ce-i?

TEREZA: Scoală. Îi vremea.

TEODOR *(frecându-se la ochi):* Bun. *(Se aude de alături cântecul „Toată lumea-mi zice lotru”.)* Ce-i larma asta?

[1] În reprezentaţia de la premieră, ferestrele au fost înlocuite cu jaluzele.

TEREZA: Iar s-a-mbătat bătrânul Sudrigean. Şi mă mir, că nu-i zi de plată. Când aveţi ziua de plată?
TEODOR: Joi.
TEREZA: Cât ai să iei?
TEODOR: Ce ştiu eu?
TEREZA: Cum e asta că nu ştii? Iacă acuşa se gată plicul cu mâncarea.
TEODOR *(căscând se aşază pe marginea patului*): Iei din plicul cu îmbrăcămintea.
TEREZA: Nu pot să iau. Trebuie să laşi să-ţi coasă haina.
TEODOR: O să mi-o coasă... Mi-o face Palffi pe ceea lună.
TEREZA: Ba nu. Să ţi-o gate acuma. Nu ştii că avem de mers la nuntă la Birchiş?
TEODOR: Atunci ia din plicul cu distracţiile.
TEREZA *(cu dispreţ):* Acolo ce ai, 25 de lei?
TEODOR: Nici nu-mi trebuie mai mult.
TEREZA: Îţi trebuie, că poate te cheamă cineva...
TEODOR: Cine să mă cheme? Nu mă duc.
TEREZA: Dintr-una e mai bine că nu te duci.
TEODOR: Aşa mă mai cheamă ei. Dar niciodată nu plătesc eu. Eu le spun dinainte: mă, eu n-am cu ce vă plăti. Dacă vreţi să viu, viu. Dar numai dacă nu mă puneţi să plătesc, că n-am.
TEREZA *(mulţumită):* Şi ei ce zic?
TEODOR: Sunt care puţin le pasă. N-au avut nimic, nu-şi fac niciun plan, aşa că se pun la masă şi mâncă şi beu. Ba încă nici nu te lasă să treci pe lângă ei: hai mă să bei şi tu un pahar de vin! Mie-mi vine să râd. Ei cred că vai doamne ce bucuros sunt de vinul lor. La câte-i?
TEREZA: Trei sferturi la opt fără cinci minute.
TEODOR *(se dă jos şi se duce să se spele):* Şi cămaşa şi-o vinde câte unul. Da nu i-o cumpără nimeni.
TEREZA *(încălzind oalele la sobă):* Ei doamne!... Îi bun şi vinul, Todoruţ, dar mai înainte să le facem celelalte, care-s de lipsă. Şi iară nu-i bine să te vadă că umbli ameţit. Iacă dacă-ţi creşte oarecum plata, facem un plic şi scriem pe el băutură, şi-ţi cumpăr eu vin, să-l ai să

bei în casă, nu mai ştie nimeni. În toată ziua îţi dau un pahar.

TEODOR *(morocănos):* Ba lasă că nu-mi trebuie. Să strângem numa cât avem de strâns. Mi-i frică să nu se scumpească materialele de casă, să mai stăm un an aici.

TEREZA *(privind mulţumită la ustensilele ei):* Chiar aşa rău nu putem spune că stăm, că se supără dumnezeu. Da tot nu-i a noastră. Altfel e între străini şi altfel e la tine. *(Văzând* c-o *ia înspre cealaltă cameră.)* Unde mergi?

TEODOR: Mă duc să-mi iau o ştergură, să mă şterg.

TEREZA *(cu grabă)*: Lasă, nu intra, că-ţi aduc eu. Da' parcă ţi-am mai dat o ştergură şi sâmbătă.

TEODOR: Am murdărit-o.

TEREZA: Mai şporoleşte-le şi tu, Todoruţul bunichii, că săpunul costă bani. Nu te mai murdări şi tu aşa.

TEODOR *(cam revoltat)*: M-am murdărit la lucru, nu m-am murdărit la fotbal.

TEREZA (*blând*): Şi dacă te-ai murdărit la lucru? Eu îţi spun numai dacă se poate, să te cruţi. Să nu te rupi de tot, că nu se merită, bată-i sfinţii, pentru nişte sute. Plicul de spălătură pe luna asta l-am gătat, aşa să ştii.

TEODOR *(bodogănind):* L-ai gătat, l-ai gătat... Ia din plicul de la nuntă şi nu mai mergem la nicio nuntă. Şi rămân şi bând de haine.

TEREZA: Ba la nuntă trebuie să mergem, dragul meu, că-s neamurile noastre şi ne-au poftit. Nu se poate să nu mergem. Vine şi unchiul tău Laurenţiu şi ştii că unchiul are nişte ţiplă rămasă de la grajd.

TEODOR (*îşi trage bocancii în picioare):* Ştiu... Oare rit crezi că ne mai trebuie pentru...? *(Nu pronunţă cuvântul casă*, *îl consideră un secret al lor.)* Eu zic să facem la început numai două odăi şi cuhnia.

TEREZA: Mai trebuie, mai trebuie... Batăr de-ai lua vreo premie. Nu poţi să vorbeşti acolo cu cineva să te pună la premii?

TEODOR *(ciudos)*: Cu cine să vorbesc? Apoi ca să iei un premiu trebuie să te trudeşti. Dumneata tot îmi spui să nu mă trudesc. Naiba să mai înţeleagă.

TEREZA *(mângâindu-l uşor):* Să nu te rupi trudind, dragule, că-i păcat. Lasă că ne strângem noi şi plecăm de aicea cu vodă Tatălui şi mergem şi ne aşezăm pe locul nostru. Că dacă nu ne bombarda puteam sta la Arad şi nu mai veneam aici să mâncăm pline străină. *(Oftând din adânc.)* Aşa tată-tău muri, mamă-ta plecă cu nemţii, dumnezeu ne bătu…

TEODOR *(agasat):* Iar începi? La câte-i?

TEREZA: Peste cinci minute-i opt. No, apucă-te şi mănâncă. *(Cu un ton de reproş.)* Ia, uite ce apă mi-ai făcut pe padiment.

TEODOR: Mai las-o dracului de apă!

TEREZA *(speriată):* Nu înjura, Iesus-Matria, când mănânci.

TEODOR *(arţăgos):* Da’ când vrei să înjur? *(Mai potolit.)* Atâta-i bine la cocserie că poţi să sudui cât îţi place; şi cocsul, şi fonta, şi ţevile şi tot. Le înjuri şi dai în ele, şi până la urmă iese. *(După o pauză.)* Mă gândesc că dumneata al fi în stare să-mi socoteşti şi loviturile de ciocan care le dau eu acolo.

TEREZA (uşor *vexată):* Todoruţul bunichii! Eu vreau pentru tine, dragule, ca să te ridici şi tu, să fii om, na. Eu şi-aşa mor azi-mâine, de ce să n-ai averea ta şi locul tău, şi să te bucuri de ele, liniştit, sănătos…? Cum e asta că-ţi socotesc? Pentru tine socotesc. Dacă aduni, ai, şi-ţi mai fad. Capeţi un loc printre oameni, te cunosc toţi.

TEODOR *(împingând farfuria enervat de atâtea contradicţii)*: Da’ n-ai spus tot dumneata să nu mă bag prea tare, ca să nu pună mina pe mine? Ai uitat?

TEREZA *(supărată şi ea):* Ba n-ai priceput şi nu pricepi. Fă tot ce trebuie, fă-ţi datoria, aşa-ţi zisei. Du-te oriunde se cere, să te vadă. Şi la şedinţe du-te. Cât trebuie, da «mai mult nu. Să te vadă, să te premieze… Aşa ţi-am spus.

TEODOR *(după ce rămâne gânditor):* O să sune mintenaş.
TEREZA *(mai moale):* Pontoş, dragul meu. Asta să-ţi fie în sânge. Că şi eu toată viaţa mea, cât putui, mă purtai.
TEODOR *(luându-şi pufoaica, arată alături)*: A tăcut meşterul... Ce mai face Rozica, n-o mai aud râzând...? TEREZA *(conducându-l la uşă, în timp ce-i potriveşte şuviţa de păr sub căciulă):* Las-o pe Rozica. În primul rând că e cu doi ani mai mare ca tine. Şi pe urmă nici n-au cine ştie ce în casă. Lăsări sărăciei! *(Teodor pleacă. O sirenă depărtată sună. Tereza se apleacă să şteargă apa de pe jos. Peretele se deplasează.)*

O cameră-studio din apartamentul lui Vladimir Calistrat. Inginer-şef al termocentralei. Mobilă aproape nouă de calitate mai bună. Rina, soţia inginerului-şef, stă întinsă pe dormeză. Îmbrăcată şi citeşte un roman. Îl pune de-o parte, se duce la fereastră şi priveşte afară în noapte. Se întoarce, se aşază pe fotoliu, frunzăreşte câteva reviste, apoi se scoală nervoasă şi se duce la telefonul de la capătul dormezei. Face un număr.

RINA: Allo! Da, eu. Bună seara. Vladimir nu e acolo? A plecat? De mult? Nu ştii unde? Pe reţea, da, da. Nu, n-a venit încă. Mulţumesc. *(După o ezitare, cu altă voce.)* Allo! Mai e cineva pe acolo? Inginerul Rădulescu a plecat? S-a dus acasă... Bine... Bonsoar. *(Închide. Deschide din nou. Face două cifre dintr-un număr, apoi se răzgândeşte şi depune receptorul. Chiar în minutul acela sună cineva din oraş. Rina are o mişcare de nerăbdare, apoi se compune şi ridică.)* Da. Nu, nu-i acasă. De la dispecer? Bine, am să-i spun. Da, am înţeles, e grav. *(Închide; comentează.)* Totdeauna e grav. *(Ridică, face un număr, aşteaptă, probabil dincolo nu e nimeni.. Revine plictisită la fereastră, ia revistele, le aruncă. Merge la pick-up, îşi pune o placă. Telefonul sună.)* Da. Tovarăşul Renoiu? Nu, n-a venit încă. Îl aştept dintr-un moment în altul. Da, bine altfel. Cu ale

casei. Am să-i spun. Bună seara. Da, mulţumesc. *(Cum pune jos receptorul, îl ridică, îşi ia curaj şi face un număr. Aşteaptă.)* Dinu? Bonsoar, ce făceai? A, eşti ocupat? Atunci te las. Mă chemi dumneata mai târziu? Vreau să te întreb dacă ştii unde s-a dus Vladimir. Nu? *(Zâmbind.)* A, nu, nu e în stane... De el sunt sigură. De mine? *(Cochet.)* Nu ştiu. Depinde... *(Redevenind serioasă.)* Da, munceşte mult. Da văd că sunt şi alţii care iau viaţa altfel. Dacă fac aluzie la cineva? Cum vrei s-o iei... În definitiv toţi se cheltuiesc într-un fel, nu? A, nu, se aude pick-upul. Da. Singură. Ca de obicei. Da, e de dans. Singură, singură... Trebuie să vie şi el. Dacă dansează? Mă fad să rid. Electro-tehnidenii nu dansează. Nu e o sfidare. N-ai decât. Cândva. *(Ironic.)* Când o să ai timp. Nu vorbi prostii. Nu vorbi prostii că închid. *(În prag a apărut Vladimir, în haină de piele, obosit. Rina închide brusc. Cu vocea atonă.)* Mă plictiseşte.

VLADIMIR: Bună. *(O sărută pe frunte, se dezbracă. Rina merge şi întrerupe muzica.)* Noutăţi?

RINA *(cu o grimasă ironică)*: Noutăţi?!

VLADIMIR *(auzind cum manipulează pick-upul):* Dacă ridici aşa, o să strici placa.

RINA *(provocatoare):* Ei şi?

VLADIMIR *(nu-i dă atenţie, se duce să aprindă lumina mare)*: Au reparat caloriferul?

RINA *(evaziv)*: Au reparat. Asta nu înseamnă însă că e mai multă căldură.

VLADIMIR: Cum aşa? E normal să fie.

RINA: Poţi să trimiţi toată uzina să repare...

VLADIMIR *(întrerupând-o):* Renoiu n-a telefonat?

RINA: Ba da.

VLADIMIR: Ce-a spus?

RINA: Să-l chemi tu.

VLADIMIR: Bine. Vrei să dai drumul la baie?

RINA *(bucuroasă):* Rămâi acasă? *(Vladimir nu răspunde, începe să se dezbrace.)* Rămâi acasă? Aş vrea şi eu să-

ţi spun ceva.

VLADIMIR *(deznoadă cu atenţie un şiret):* Lung?

RINA: Mai scurt decât o zi de-a mea. Tu ai mâncat?

VLADIMIR: Da. Spune.

RINA: Nu acum. După baie. Blocăm telefonul, aprindem veioza şi-ţi spun. Bei un coniac?

VLADIMIR *(dezbrăcat*, *distrat):* Un coniac? Nu beau.

RINA: O să-ţi facă bine dragul meu, eşti obosit.

VLADIMIR *(pune mâna pe telefon*, *formează numărul):* Calistrat la telefon. Ce se aude? Unde, la turbină? *(Ridicând vocea.)* Şi dispecerul de ce nu mă anunţă, ce face el acolo, doarme? Cu cine a vorbit? Bine, vin acum. *(Rinei care vine cu tava cu coniac*, *sever.)* De ce nu spui că m-a chemat uzina? *(Bea coniacul*, *începe să se îmbrace.)* Să-mi spui întotdeauna când mă cheamă cineva, te rog!

RINA: Sigur, am ajuns un fel de dispecer adjunct. De ce nu mă treci în schemă să ocup un post telefonic, le domnul inginer-şef acasă?

VLADIMIR: Rina, n-am timp. Notează-ţi şi discutăm când mă întorc.

RINA *(caustic):* Dispecer adjunct şi băieşiţă! Cred că m-ai văzut mai puţin asta-seară decât pe un stâlp de pe reţea. Ei, dacă aş produce curent! Şi am să produc, să ştii, dar nu pentru tine.

VLADIMIR *(grăbit)*: Te înţeleg. E o perioadă mai grea ca de obicei. La unsprezece sunt înapoi.

RINA: Şi dacă eşti înapoi ce e? Parcă n-o să te sune toată noaptea? Cum voi deschide gura să-ţi spun ceva. În loc de virgulă o să sune telefonul. Totdeauna se iveşte ceva mai greu ca de obicei, mai greu ca mine, în orice caz.

VLADIMIR: Exagerezi. E o bătălie specială. O duc alţii. Eu îi ajut. Dă-mi o batistă. Dacă sună Renoiu spune-i că-l chem de la centrală. Tu pune-ţi muzică, distrează-te. Poftim, ţi-am adus-o de la Deva. *(Îi dă o carte, o sărută din nou pe frunte, pleacă.)*

RINA *(se uită o clipă după el, cu un amestec* de *ciudă şi admiraţie. Se întoarce în cameră, închide apa la baie*, *bea restul de coniac* din *paharul lui Vladimir, aprinde din nou veioza, stinge lampa mare. Sună telefonul. Rina îl ridică şi spune cu un aer nesigur.)* Greşeală...

Peretele de sus din dreapta coboară şi acoperă camera lui Calistrat, lăsând să se vadă interiorul chimistului Rădulescu, O cameră cam dezordonată cu multe cărţi, reviste, obiecte, roci mineralogice, etc. Birou vechi, nu prea pompos, sofa cu velinţă. Două fotolii desperecheate dintre care unul slinos de piele, un portret al lui Mecinikov, tabele sinoptice, un glob, extensor pentru gimnastică, o cască de rugbi şi altele. Bătrânul Alexandru Rădulescu-Firu (în vestă) Joacă şah cu nepotul lui. Dinu Rădulescu (în cămaşă). Alexandru vorbeşte egal, aproape monoton, fără să intensifice niciodată.

ALEXANDRU *(ca să nu tacă):* Ce ne preocupă acum? Ne preocupă posibilităţile calului, care nu sunt multiple. Din n posibilităţi am blocat n-1. Poftim *(mută)* am blocat n-2.

DINU: Da, dar ca totdeauna nu contezi pe existenţa nebunilor.

ALEXANDRU: Ba contez foarte mult de când te am aici. Numai că vezi că şi posibilităţile nebunilor sunt mai mult sau mai puţin limitate. Nebunii se mişcă oblic. Treaba asta nu mă încurcă, atâta vreme cât o ştiu.

DINU: Şi dacă ţi-ar ieşi din prevederi şi ar lua-o razna?

ALEXANDRU: S-ar strica jocul, domnul meu. De fapt toate lucrurile din care se poate extrage sau construi ceva, stau cuprinse în formule. Viaţa ori e chimie, ori nu e nimic. Mută. *(Sună telefonul.)*

DINU: Da. Marina? Bună, Marina. Ce să fac? Nu m-am culcat. Mă gândeam la tine. Da. Şi tu te gândeai la mine?

ALEXANDRU: Ca să vezi!

DINU: Da, stăteam aşa şi rezolvam nişte probleme tehnice. Exact. Foarte acute. Dacă o să iasă cocsul? Draga mea eu sunt electrotehnician. Da, din nenorocire, nu din vocaţie. Şi e şi ora 9, la ora asta ar fi mai interesant un film. Păcat că sunt aşa de prins.

ALEXANDRU: Eşti mai în trei mişcări, poţi să mergi.

DINU: Aş dori mult. Vii sâmbătă la bal? Perfect, până atunci poate mai scap şi eu. Nu caii, draga mea, pe ăia mi i-a mâncat unchiul. Eu? Ba tu eşti amuzantă. Şi drăguţă. Şi...

ALEXANDRU: Şi birefiringentă.

DINU: Şi birefringentă.

ALEXANDRU: Ca spathul de Islanda.

DINU: Ca spathul de Islanda. O plantă. Din aceeaşi familie cu ciuboţica cucului. Da-da. Pe sâmbătă. Pa! *(Revenind.)* Ai mutat?

ALEXANDRU: Dacă-mi dai voie, care sunt chestiile acelea tehnice pe care trebuie să le rezolvi?

DINU: N-am bani, asta e problema. Aici chimia nu mai poate nimica.

ALEXANDRU: În schimb, poate fizica. Dacă întinzi o pârghie de gradul doi în buzunarul meu, dai de nişte hârtiuţe care-mi sunt cu totul inutile. Le excavezi cu screperul tău personal...

DINU *(jenat):* Nene Alexandre, zău... ce fel de sistem e ăsta? Mereu te buzunăresc.

ALEXANDRU: Aşa-i pârghia, dragul meu inginer: tu cu forţa, eu cu rezistenţa.

DINU: Şi buzunarul cu punctul de sprijin... Mulţumesc.

ALEXANDRU: Şah! Nu vezi c-a fost o diversiune? Pe chestia asta pierzi tura!

DINU *(oprindu-se din joc):* Nene Alexandre, dumitale ţi-ajung banii?

ALEXANDRU: Vasăzică sacrifici tina, da? Atunci o iau.

DINU: N-auzi ce te întreb?

ALEXANDRU: N-aud.

DINU: Cât ai dumneata pe lună?

ALEXANDRU: Câte reacţii? Nu ştiu. Multe.
DINU: Nu. Câţi bani?
ALEXANDRU: Ce legătură are?
DINU: Ca să ştiu cu cât eşti plătit.
ALEXANDRU: Crezi că mă poate plăti cineva, mă? Şi mai întâi, de ce să mă plătească?
DINU: Păi pentru ce faci dumneata acolo.
ALEXANDRU: Păi pentru ce fac eu acolo sunt plătit dinainte.
DINU: Lasă unchiule, prea le potriveşti bine ca să fie adevărul.
ALEXANDRU: Mă, depinde ce te interesează. Te interesează paraua, stai şi o pândeşti. Te interesează chimia, îţi vezi de treabă. De-aia spuneam că nu mă poate plăti nimeni. Ce să-mi mai dea pe deasupra?
DINU: Da, doar ai şi dumneata nevoile dumitale…
ALEXANDRU: Ce nevoi maestre? Am mai multe trebuinţi, dar o singură Nevoie şi aia e tot. La mine e clar. Mai rău e la tine că nu ştii ce nevoie ai. Ba o cheamă Marina, ba o cheamă rugby, ba o cheamă Bucureşti, ba poate s-o cheme şi doamna inginer-şef.
DINU *(sculându-se):* Te rog foarte mult, unchiule, nu te atinge!
ALEXANDRU *(sarcastic):* Eu?!
DINU *(cam răutăcios)*: Dumitale, sigur că nu-ţi mai arde de nimic acuma.
ALEXANDRU: Sunt mai multe feluri de a arde. Mă.
DINU: Trebuinţele dumitale astea sunt: o cafea… o revistă…
ALEXANDRU *(fără ironie)*: Şi un nepot-inginer. Exact. N-am prea multe.
DINU: Mă întreb uneori dacă dumneata trăieşti.
ALEXANDRU *(cu fineţe):* Curios, Dinule, că şi eu mă întreb despre tine la fel.
DINU: Când mai ai timp, nene Alexandre, pentru asta?
ALEXANDRU: În timp ce tu dormi, drăguţule.
DINU: Pe asta-ti cheltuieşti dumneata nopţile?

ALEXANDRU: Am de unde. Dragul meu, şi pe altceva tot nu cheltuiesc.
DINU: Se pare că cu sunt principala dumitale risipă alături de cafea.
ALEXANDRU: Viciile costă, Dinule, şi tu eşti unicul meu viciu.
DINU: Dacă reuşesc să ajung la Bucureşti, aşa cum sper, ai să rămâi virtuos, nene Alexandre.
ALEXANDRU: În schimb tu ai să fii un viciu autonom.
DINU: Ce-ai să faci cu postul bugetar pe care îl ocup eu?
ALEXANDRU: Presupunând că aş observa vreo economie am să dublez cafelele.
DINU: De ce spuneai că eşti plătit dinainte?
ALEXANDRU: Pentru că până când s-a instalat Nevoia în mine s-au cheltuit ceva bani. Puteau să-l facă pe altul chimist, nu? Şi eu să împing la vagonete. Ce faci, nu mai joci?
DINU: Spune drept, pe cuvântul dumitale: îţi ajunge?
ALEXANDRU: Asta-i şahul tău!... Nu înţelegi, prostule, că în viaţa lui nenea Alexandru, întrebarea ta pur şi simplu nu încape?
DINU: Asta-i rocada dumitale.
ALEXANDRU: O să mai trăieşti...
DINU: Şi eu zic la fel: o să mai trăieşti şi o să mai vezi multe; şi o să-ţi mai schimbi impresiile că prea sunt fixe.
ALEXANDRU: Deocamdată îţi ofer remiza. Tu cum o vrei, mai dulce?
DINU: O vreau şi dulce, o vreau şi amară, şi tare!... şi fierbinte...! *(Face un număr la telefon.)* Allo. S-a întors tovarăşul Calistrat? Şi eşti singură? Dormeai? De ce nu poţi să dormi? Ce fel de narcotice? Da, cunosc, cunosc. Vrei să trimiţi ceva la Bucureşti? Da, mă duc, săptămâna viitoare. Un pachet? Nu? O scrisoare? Nu? Altceva? Mă faci teribil de curios. Un lucru mai mare? Fragil? Nu ghicesc. Da, sunt un prost, mi-a mai spus-o cineva astăzi. Unde e plecat inginerul-şef? *(Grav.)* La ce

turbină? A venit şi a plecat? Nu ştii unde? Ce turbină? *(Înseninându-se cu dinadinsul.)* Nu, întrebam aşa... Cum spui? La ce mă gândesc? *(Pune mâna pe receptor, întreabă pe Alexandru.)* La ce te gândeşti, unchiule?

ALEXANDRU *(cu umor sec)*: La benzometilnaftol.

DINU *(în pâlnie):* La benzometilnaftilenă. Da. O femeie frumoasă. Triturantă. Înroşeşte hârtia de turnesol. Dumneata eşti acidă. Noapte bună. Ce s-a întâmplat? Noapte bună. *(Închide.)*

ALEXANDRU *(punându-i cafeaua înainte)*: Ştii că sunt şi combinaţii explozive?

DINU *(irupând brusc):* Ce vrei să fac aici? Ce vrei să fac aici? Să joc şah?

ALEXANDRU *(nemulţumit de el):* Măcar asta de-ai face-o cumsecade...

(În timp ce se deplasează peretele, Petre Urlea, muncitor cocsar şi Virginia Sădeanu, funcţionară la cocserie, trec prin faţa casei, întorcându-se la ei.)

URLEA *(fără emfază*): De ieşit, o să iasă.

VIRGINIA: Bine ar fi.

URLEA *(privind-o, să vadă cu cită convingere vorbeşte):* O să iasă f *(Cu puţină ironie.)* Dumneavoastră, oricum, leafa vă merge.

VIRGINIA *(uşor nemulţumită)*: De ce-mi spui asta, tovarăşe Urlea? Ţi-ar plăcea să spun şi eu ceva asemănător de dumneata?

URLEA *(tace, atent, cu o mulţumire ascunsă.)*

VIRGINIA: Crezi că noi n-avem dreptul să ne frământăm? Zău, aşa ne vezi pe noi, lefegiii?

URLEA *(prudent şi faţă de ieşirea ei):* Să iasă. Asta e important. Ar trebui să vorbiţi cu Călanul să trimită semicocs mai cumsecade, să putem degresa. Să meargă cineva acolo... Directorul spune că... *(Restul se pierde fiindcă au trecut de colţ şi au intrat.)*

Locuinţa lui Petre Urlea. Etajul de sus. Mijloc, între Rădulescu şi Sădeanu. O cameră cu mobilă pestriţă, mai mult ţărănească, contrastând cu două-trei piese noi. Dintre care o masă de scris simplă, dar lucioasă, vădind o preocupare până acum neobişnuită. Vica tocmai culcă copiii, pe Ionel şi pe Gavrilaş, care în cămăşi lungi stau îngenuncheaţi în pat, întorşi spre icoană.

VICA *(şi după ea copiii):* …izbăveşte de cel viclean, amin. În numele tatălui şi al fiului.

IONEL *(nerăbdător):* Amin! *(Se aruncă sub plapumă.)*

VICA *(cu ochii la Gavrilaş care e mai cuminte)*: Şi al sfântului duh…

IONEL *(frăţiorului mai mic, trăgându-l de cămaşă):* Zi şi tu amin!

GAVRILAŞ *(dându-i cu cotul):* Lasă-mă-n pace! Uite mamă, nu mă lasă!

VICA *(insistând):* Şi al sfântului duh.

(Intră Petre Urlea.)

IONEL: A venit tata!

GAVRILAŞ *(fără să se lase, face o cruce mare.)*

URLEA (se *apropie de Vica, zâmbind, ca de o copilă):* Amin! *(Fără să spună o vorbă, o mustră din ochi pe nevastă-sa că se ţine de fleacuri. Către copii):* Ce-i mă, poţocilor?

IONEL: Ştii ce ne-am rugat, tată? Ca să iasă cocsul tău.

GAVRILAŞ *(pârându-l pe Ionel):* Ionel n-a vrut să zică „sfântul duh“.

IONEL: Na, şi ce-i? Şi-aşa iese. *(Lui Urlea.)* Da mai bine să ne rugăm, c-a zis mama că atunci iese mai sigur.

URLEA *(aşezându-se pe marginea patului, zâmbeşte):* Îi bine atunci, sunt liniştit. Vine el, dumnezeu, să tocmească cocsul cum a venit şi să clădească uzina.

VICA *(cu reproş):* Petre!

URLEA *(oarecum pentru Vica):* Rugaţi-vă, mă, n-am bai

dacă vi-s luzi; că tot vă rugarăţi de vreo câteva sute de ani. Îi bine c-aveţi timp, mâncu-vă gura voastră.

GAVRILAŞ *(băgându-se sub plapumă*, cu *Ionel):* Prinde-ne dacă ne poţi!

URLEA *(prin plapumă*, *le dă una la fund; ei scot imediat capetele):* Mă, voi ştiţi cine-i dumnezeu? (Copiii *stau foarte atenţi.)* Îi Laioş-baci. *(Surpriză.)* Laioş-baci — da nu singur: cu Vereş-baci. Şi cu Poplăcan. Ei sunt treimea mă…

VICA: Lasă-i, Petre, mu-i mai prosti de cap…

URLEA: Aşa-d, mă, cum vă spun. Vereş-bad e prim-maistru topitor. El dă baia aceea de foc. Aşa a fost şi pământul mă la început — cald, când au dat şarja.

IONEL: Unde au dat şarja?

URLEA: Din soare, mă. Voi nu ştiţi că acolo e un furnal? Îi cu o ţâră mai mare ca Hunedoara noastră.

GAVRILAŞ *(mirat):* Îi mai mare? Îi drept, mamă, ce zice tata?

URLEA: Mă, v-am minţit eu pe voi vreodată? *(Continuând.)* Şi-aşa-i, vezi. Apoi focul cine-l aprinde, de când îi lumea? Vereş-bad.

IONEL: Te-am prins tată, ai spus sâmbătă că focul l-au aprins înainte ou câteva mii de ani. Da Vereş-bad n-are numai vreo cincizeci de ani.

URLEA *(zâmbind mulţumit)*: M-ai prins, mă. Atunci poate că nu-l cheamă Vereş. Îi alt baci, care l-a aprins. Dar nu-i nimic. Voi dormiţi acum.

IONEL (*nedumerit*, *trăgând concluzia):* Atunci poate că şi acela e dumnezeu.

URLEA: Şi acela, da» Vezi mă? Toţi sunt dumnezeu.

GAVRILAŞ *(aproape adormit):* Da’ Poplăcan n-are barbă.

IONEL *(întorcându-se la el)*: Eşti prost!

GAVRILAŞ (*revoltat*, *se trezeşte):* Auzi ce zice, mamă! *(Copiii se bat*, *Urlea le mai dă câte un ghiont până când îi astâmpără. Gavrilaş din braţele lui tat-său, dând* în *pumnii lui Ionel.)* N-are barbă Poplăcan, sâc-sâc, ciudă-bâc! N-are barbă…

IONEL (*preocupat*, *lui Urlea):* Aşa-i că dacă nu-i curent electric nu merg nici şarjele?

URLEA: Ce vrei să spui cu asta?

IONEL *(arătând în* jos, *spre parter): Că* domnul inginer îi dumnezeu. Şi doamna inginer îi maica domnului... *(Intrigat.)* Da' n-ane copii!... *(Părinţii râd.)* Şi altoind la Bucureşti cine stă?

VICA *(luând iniţiativa):* Hai, destul acum. Să vă văd dormind, ţapilor! *(Lui Urlea.)* Du-te şi cină, Petre, ţi-am pus mâncarea. *(Copiii se liniştesc*, *Petre iese câteva clipe,* Vica *se apucă să spele nişte rufe în lighean.)*

IONEL *(după un timp*, *sculându-se intr-o rină):* Mamă! E drept că...?

VICA: Sst! *(Ionel se culcă la loc.* Vica *face lumina mai mică. După un timp scurt în care se poate intercala ieşirea pe furiş a Rozicăi Sudrigean din cealaltă parte a clădirii, de jos*, *Petre Urlea se întoarce*. Dar *Ionel l-a pândit.)*

IONEL *(mai şoptit):* Tată!

URLEA: Ce-i?

IONEL: Mi-ai adus cornul de ţap?

URLEA *(necăjit)*: Ţi l-am adus, mânca-l-ar dracu! *(Vica se întoarce revoltată. Urlea scoate din buzunar o bucată de cocs răsucită ca un corn de ţap şi i-o dă băiatului care o pune lângă el şi adoarme. Urlea murmură ca pentru sine.)* Măcar să nu ţi-l mai pot aduce!

VICA *(văzându-l muncit):* Cum e, Petre?

URLEA *(întunecat):* Nu iese.

VICA: Nu iese nici cum?

URLEA *(frecându-şi faţa cu palmele):* Nu iese.

VOICA: Şi atunci ce-o fi?

URLEA *(obosit):* Ce să fie, o să iasă...

VICA: Când?

URLEA: Naiba ştie când. Nu se prinde, dumnezeu ştie de ce. Tot am crezut că mu-i bun degresantul, da acuma văd că nu-i numai asta. Poate la răcire, poate că-l răcim prea repede. Să fie bateriile? *(Dă din umeri.)* Îţi spun că

nu ştiu. La baterii e Socală, om de încredere. Poate mecanicul nu ocheşte bine piloţii...

VICA: Şi directorul ce zice?

URLEA: Ce să zică? Se frământă şi el... Poate să spună că nu iese? Are careva dreptul să spună că nu iese până n-a încercat tot?

VICA: Îl face de două parale?

URLEA: Nu-i chestie de două parale. Ministrului crezi că-i trebuie să-l facă de două parale, sau îi trebuie cocs? Ministrul când intră dimineaţa în cabinet întâi asta întreabă: cum stăm cu cocsul la Hunedoara?

VICA: Şi directorul?

URLEA: Şi directorul, îţi închipui că nu-i vine să râdă. *(Înciudat.)* Râd ei alţii destui... *(La o privire întrebătoare a Vicăi.)* Sunt care râd. Să-l vezi pe inginerul Turturică! „Eu v-am spus, tovarăşe director, n-are să iasă. Cărbunele de Silezda are alte proprietăţi, sau cel de Donbas”. Directorului îi vine să turbe, dar văd că se ţine. M-au chemat şi pe mine la şedinţă.

VICA: Şi...

URLEA: Numai vreo doi ziceau că se poate... Turturică a scos nişte tabeluri şi densităţi, a demonstrat. L-ai văzut cum zâmbeşte?

VICA: Nu.

URLEA: Aşa, se strâmbă tot. Adică: vezi dacă nu e cap? Aţi proiectat furnale, poftim, şi n-aveţi o bucăţică de cocs românesc. Stoian zice: nu-i nimic, importăm, ce-are a face? Alt rafinat!...

VICA: E scump?

URLEA: Nu atâta că-i scump, dar e şi puţin obrazul ţării: de toate am făcut, cocs nu putem? Ce paştele lui! Uite aici ce iese. *(Ia cornul, de ţap de lângă Ionel şi-l sfarmă între degete.)*

VICA: Şi cum a rămas?

URLEA: Altul zice: nu-s condiţii tehnologice pentru asta. Facem, dar costă bani. Iar calcule, dar socoteli. Cum a rămas: să facă un raport tehnic. Directorul zice: ce-mi

trebuie mie, raport? Turturică, pe sală: directorul vrea, dar el nu-i tehnician... *(Cu un gest violent.)* Ah, să termin şcoala asta mai repede, de ce, nevoii, am început-o aşa târziu?!

VICA: încet, c-abia au adormit.

URLEA *(cu o încrâncenare bruscă): Pe* amândoi să-d faci ingineri, m-auzi Vico? Să nu-şi bată joc toate moimele cu ochelari de noi!... *(Mai potolit.)* La urmă mă ia directorul: mă Petre, zice, încearcă tu, mă! Nu mai era nimeni acolo. Încearcă tu, mă, şi cu ceilalţi. Musai să iasă! *(După o pauză.)* Vorbii cu oamenii... Dacă ne punem toţi, toţi...! Dacă se gândesc toţi, la noapte, mâine, poimâine...! În loc să se gândească la alta, să se gândească la cocs! Sarcină!

VICA: Ce-a zis, vă dă ceva dacă iese?

URLEA *(crispat):* Cum vorbeşti ou mine, Vico? Asta n-are să mă întrebe nimeni. Asta nu m-a întrebat nici tovarăşa Sădeanu, când venii cu ea, adineaora — încă se supără, tot ea, că i-am spus că-i umblă leafa. *(Se depărtează de nevastă-sa, se duce la masa de lucru. După un timp.)* Şi ea ce-i? O funcţionară. Ei i-am spus c-ar merge toate bine. Ea n-are vede să ştie altfel. N-are voie să ghicească. *(După un timp destul de lung.)* Ea trebuie să...

VICA: Cine...?

URLEA: Tovarăşa Sădeanu. *(Tace, surprins că a rămas la acelaşi gând. Stă un timp la masa de lucru, apoi tare, dând cu amândoi pumnii în masă.)* O să iasă, înţelegi!

VICA *(terminând spălatul):* Câţi ani are tovarăşa Sădeanu, Petre?

Panoul se deplasează la dreapta acoperind camera lui Urlea şi descoperind camera familiei Sădeanu.

Camera soţilor Sădeanu

(El advocat, 38 de ani, negricios, slab, nervos, stă întins

pe divan în timp ce ea se mişcă prin cameră cu paşi puţin obosiţi.)

CLAUDIU *(rânjind):* Şi astăzi ce aţi mai făcut?

VIRGINIA *(care ştie ce o să urmeze):* Tu mă întrebi ca să ştii?

CLAUDIU *(batjocoritor):* Nu, te întreb ca să te întreb. Eventual să-ţi aud vocea, care e muzicală, mai ales când ia acutele. Uite ce frumos taci, vezi? E şi ăsta un răspuns: adică n-aţi făcut nimic. Da, dar s-a dus o zi! VIRGINIA: Şi ce te priveşte?

CLAUDIU: Mă priveşte. Zilele tale se înregistrează şi la mine. Îmbătrâneşti, printre altele, şi în paguba mea. Ridurile tale din punct de vedere legal îmi aparţin. Trebuie să le controlez, nu-i aşa?

VIRGINIA: Nu te poţi ocupa puţin de altceva?

CLAUDIU *(sarcastic)*: Tu ştii că eşti pasiunea mea, nu? Vechea. Singura. Nu? Ei, vreau să văd şi eu, să respir şi eu prin pieptul tău opulent fumul şi fumisteriile acestui sabat industrial. Cum stai cu fonta, cu oţelul, ai? Teribil mă interesează! Teribil. Nu?

VIRGINIA: Ai avut o zi grea?

CLAUDIU: Lasă-mă pe mine, ce contez eu? Eu sunt un apendice periferic. Eu sunt aicea numai pentru că unii îşi imaginează că aş fi soţul tău. Eu sunt făcut numai să decorez puţin cadrul în care te mişti tu. Să-i dau puţin piper, să nu se fezandeze.

VIRGINIA: Piper numeşti tu vorbăria asta bolnăvicioasă?

CLAUDIU: Mă realizez şi eu cum pot, scumpă tovarăşă. Eu nu produc laminate, doamna mea, eu produc probleme. Cum se rezolvă aceste probleme n-are de fapt nicio importanţă, înţelegi?

VIRGINIA: Mi-ai mai spus-o.

CLAUDIU: A, da, tu eşti cu crezul practic: hai să facem laminate şi cocs. De ce, pentru că îţi dă o simbrie, da? Pentru că îţi dă o simbrie converteşti lumea, o întorci cu jo- su-n sus. Platul devine esenţial, problematicul

devine superfluu. La o mie de lei!

VIRGINIA: Poţi să-mi spui şi mie cât valorează problematicul tău?

CLAUDIU *(ricanând):* Valorează?!…

Nu-l cumpără nimeni, nu-i minereu. Dar eu trăiesc, doamna mea, înţelegi? Eu vă pun la îndoială pe toţi. Vă pun în paranteză pe toţi. Vă neg, poftim, pe toţi. Şi trăiesc.

VIRGINIA: Decada mă întrebi în fiecare zi ce am mai făcut la uzină, aşa-i? Am văzut cum trăieşti: din faptele pe care ţi le aduc eu.

CLAUDIU: Da, doamnă, sunt un parazit moral al constructivismului dumitale. Trăiesc ca viermele în hrean. Dar viermele e încă viu, nu-i aşa, mişcă, pe când hreanul e o legumă care se face iască şi la cald şi la rece. Sunt un parazit, desigur, dar îţi dau gâdiliciul roaderii tale. Te frăgezesc puţin că prea eşti bloc, doamna mea.

VIRGINIA *(dominându-l*): Claudiu, de ce nu vrei să încetezi cu prostiile astea?

CLAUDIU *(sâcâit):* îmi fac meseria, drăguţe. Dacă am intrat în schemă ca parazit nu pot să fiu ţinut degeaba. Am să continui să-ţi dau idei până când mă vei da afară. Dar să ştii că atunci când mă vei da afară va fi tot ideea mea — nu actul tău liber. Va fi sugestia mea, la care vei consimţi şi tu odată. Ha, ha — înţelegi? În momentul când mă vei da afară însemnează că m-ai acceptat pe de-a-ntregul.

VIRGINIA *(rugător*): Nu vrei să mă ciuţi puţin? Sunt obosită. Încearcă să taci. Dacă poţi.

CLAUDIU *(răutăcios):* Nu te-am obosit eu, nu. Te-au obosit eroismul tău funcţionăresc şi hunedorean, grija pentru cocsul românesc care nu se mai face. Între noi e praf de cocs, scumpa mea. Nu te înăbuş eu, te înăbuşe praful. Eu fac numai puţină ventilaţie.

VIRGINIA *(printre dinţi):* Mulţumescu-ţi Doamne că măcar pe băiat l-am scutit de ventilaţia ta!… Ar fi înnebunit.

CLAUDIU: Grozav. L-ai scos de aici şi l-ai trimis la Braşov: alt fum, alte fabrici, alte maşini! Dacă vrei să-l păstrezi pur, trebuia să-l trimiţi undeva în fundul ţării unde nu sunt fabrici.

VIRGINIA: Peste tot sunt fabrici şi vor fi. Nu de aer mi-e teamă pentru el.

CLAUDIU: Ştiu, ţi-e teamă de mine. Să ihi-l fac cumva să raţioneze. Să rămână un pionier dezgheţat care să mişte şuruburi şi manete.

VIRGINIA: Şi tu crezi că şuruburile şi manetele se mişcă fără raţiune?

CLAUDIU: Raţiune de roboţi. Greiere electronice.

VIRGINIA: Şi creierele electronice se nasc din creiere electronice, sau din creiere omeneşti?

CLAUDIU *(dezarmat, sardonic):* Teribil. Asta-d din vreo broşură?

VIRGINIA *(cu dispreţ):* Asta-d răspuns? *(Claudiu tace.)* Aşa vrei să-l înveţi să raţioneze?

CLAUDIU: Bravo, te-ai făcut mai frumoasă de când te-ai îndoctrinat. Şi mai dezirabilă. Nu ţi-a spus-o nimeni? Aştepţi să ţi-o spună bărbatu-tău?

VIRGINIA *(cu compătimire):* Claudiu, eşti lamentabil.

CLAUDIU *(ulcerat):* Da, te pomeneşti că ţi-e şi milă, nu? Spune drept că ţi-e milă. Sau ţi-e milă să mi-o şi spui?

VIRGINIA *(calm, aproape duios):* De ce te zbaţi aşa?

CLAUDIU: Faci pe caritabila cu mine. Femeia puternică, pozitivă şi duşmanul de clasă legat prin cununie. Ce vrei? Eşti o mic-burgheză şi tu, oricum te-ai în viril Te osteneşti degeaba. Şi fals. Sincer sin-t eu când îţi spun că aş da peste cap toată fierăria asta.

VIRGINIA *(desfiinţându-l cu un zâmbet):* Eşti ridicol în rolul de sabotor. Şi ştiu că nu crezi nici într-o altă lume. Nu crezi în nici o lume posibilă. Nu crezi în tine.

CLAUDIU *(cu un rânjet malefic):* Aşa este. Nu cred. Nici în ce-mi spui tu acuma nu cred. Nu cred în pieptul tău planturos şi în optimismul tău obosit.

VIRGINIA: Nu crezi şi totuşi aicea dai bătălia în fiecare zi.

Asta e sabotajul tău, unicul. Singur mi-ai spus-o: sunt un hrean pe care vrei să-l găureşti. Aici e toată bărbăţia ta. *(Cu milă.)* Bei un ceai?

CLAUDIU *(sardonic):* Ah, m-ai „demascat”! M-ai redus la proporţiile mele! Îmi dai şi un ceai. Sunt bolnav, aşa-i, pentru că sunt un om liber.

VIRGINIA *(oprindu-se, cu mirare):* Liber! *(Repetă.)* Tu eşti un om liber? Nu ştiam. *(Zâmbeşte uşor-ironic.)* Ai dreptate, tu eşti un om liber şi eu sunt sclava ta. Şi toţi sclavii ceilalţi din fierărie muncesc pentru libertatea ta, ca tu să fii liber şi să spumegi visând copilăreşte să-i dai peste cap. *(Cu o mare francheţe, venind lângă el)* Claudiu, ce-ţi lipseşte?

CLAUDIU *(privind* În *altă parte murmură):* Dar ţie?

VIRGINIA *(limpede):* Mie? Un bărbat.

CLAUDIU *(începe să râdă isteric în timp ce Virginia*, *care a vorbit intr-un sens plenar, clatină cu tristeţe din cap):* Numai atât? Şa eu care credeam că-ţi trebuie cocs!... *(Râde spasmodic. Virginia, excedată, îşi ia capul în mâini).*

— CORTINA —

ACTUL II

Tabloul 2

Termocentrala. În primul plan grupul de turbine, în planul al doilea, puţin mai sus, cazanele. Intr-un colţ din dreapta o despărţituri: Cabina dispecerului.

(Inginerul Calistrat e în mijlocul sălii cu un grup de tineri din care vrea să facă un nou schimb. Vorbeşte măsurat, ca totdeauna, cu o mare putere de sugestie în tot ce spune.)

VLADIMIR CALISTRAT: Tovarăşi, începem instructajul. Nu e voie să se întrerupă. Alimentăm furnalele, oţelăria, bloomingul, uzina cocso-chimică. Sân tem interconectaţi, dar o Întrerupere înseamnă milioane. Nu uitaţi că maşina de şarjare de la cocserie, unde în prezent se dă bătălia pentru cocs, funcţionează electric. Mergeţi la locurile voastre.

(Băieţii se răspândesc precis şi graţios la posturi. Această parte ar putea ţine în piesă locul baletului. După ce fiecare om e la locul lui, inginerul începe să întrebe, iar ceilalţi ridică mâna):

— Uleiul,
— Aburul,
— Ejectorul de presiune,
— Turaţia,

— Apa. *(Băiatul nu ridică mina.)* Cum stăm cu apa? *(Băiatul ridică mâna; Vladimir, sever.)* — De ce nu ridici? Temperatura apei în pompe? În condensator?

— Ventilele de admisie sunt deschise? *(Mai mulţi ridică mina.)*

— Verifică încă o dată presiunea uleiului. Fii atent la uleiul din lagăre.

— Cum stăm cu reductorul de presiune? *(Băiatul ridică mina.)* Separatorul de apă? (La *fel.)* Legătura cu oala de condensaţie? *(La fel.)*

— Mecanic 1, cota zero, ventilatoarele?

— Auziţi sunetul turbinei? E bun? Bun. Pompele de alimentare?

LĂCĂTUŞUL BOCA: Tovarăşe inginer, sunteţi ocupat?

VLADIMIR: Ce doreşti?

BOCA: Mi-aţi promis c-o să staţi de vorbă cu mine.

VLADIMIR: O să stau.

BOCA: Dacă sunteţi ocupat…

VLADIMIR *(către băieţi):* Verificaţi ventilele de refulare! *(Lui Boca.)* Nu poţi să spui aici?

BOCA: Nu baş pot..

VLADIMIR: Pompele de răcire merg? *(Băieţii ridică mina, lui Boca.)* Hai încoace. *(Băieţilor.)* Atenţie, fiţi cu ochii pe tablouri. Auxiliara de ulei? *(Intră cu Boca în cabina* dispecerului *pe care îl întreabă.)* Cine e de serviciu astăzi?

DISPECERUL: Tovarăşul inginer Rădulescu.

VLADIMIR *(lui Boca):* Zi-i! *(Dar tot atunci pune mina pe telefon.)* Dă-mi reţeaua. *(Vorbind cu reţeaua.)* Brătulescule, aţi terminat branşamentul? Daţi-i zor, e-n plan. Peste plan, foarte bine. *(Închide.)* Zi-i tovarăşe! *(Boca face semn că îl stinghereşte dispecerul.) (Vladimir, dispecerului.) D*u-te dumneata puţin. Rămân eu. *(Dispecerul iese. Sună telefonul.)* Calistrat la telefon. Spune. Unde? Cine a lucrat la transformator? Gogoiu? Să vie la mine. Nu acum, la 1. Da-da. *(Pune*

jos, iar sună.) Inginerul Calistrat. Cine-i măgarul care se ţine de prostii? De-asta îţi arde tovarăşe? *(închide.)* Spune Boca.

BOCA: Tovarăşe inginer-şef am venit la dumneavoastră ca la...

VLADIMIR *(privind prin ferestruica dispecerului sala de turbine):* Bine. Lasă asta.

BOCA: Dumneavoastră sunteţi un om care...

VLADIMIR *(întrerupându-l iar):* Bine, lasă... Ce-i necazul? Ai făcut vreo boacănă? *(Dar n-aşteaptă răspunsul*, ci *se repede dincolo în sala de turbine şi cazane şi priveşte la oameni. Toţi* sunt *la loc.)* Temperatura aburului e normală? Băgaţi de seamă, noi trimitem abur la cocserie! *(Băiatul ridică mina. Calistrat se întoarce, dar tot atunci îl sună la telefon.)* Ce-a venit? Ţiţeiul? Bine, o să trimit să-l ia. Da, inginerul şef. *(închide. Lui Boca.)* Spune odată ce s-a întâmplat. Ai avut vreun defect?

BOCA: Nu tovarăşe inginer. De nevastă-mea e vorba.

VLADIMIR *(mirat):* De nevastă-ta?... *(Sună telefonul.)* Da. Să meargă la instructaj? Bine. *(închide.)* Nevastă-ta? Credeam că e o chestiune... *(Vrea să spună „serioasă", dar se abţine.)*

BOCA *(foarte mâhnit):* Tovarăşe inginer, e foarte serioasă, zic zău dacă nu. M-am gândit că dumneavoastră care oricât, aveţi un cuvânt greu...

VLADIMIR *(neştiind ce să zică, uşor dezaprobator):* Măi, tovarăşe! Dumneata, ce dracu, ştii ce-i aicea.

BOCA: Da, dar dumneavoastră sunteţi totdeauna... *(Sună telefonul.)*

VLADIMIR: Da. De ce nu se poate? Spune-l c-am spus eu că se poate. Da, inginerul-şef. Să raporteze. *(închide, lui Boca.)* Dragă, nu te supăra, vezi cum merge. Credeam că e o problemă tehnică. Chestii cu neveste, zău aşa...! Dacă ai ceva cu aparatajul... *(Iese, strigă la băiatul de la ulei.)* Fii atent să nu ţi se topească lagărele! Controlează uleiul! *(Băiatul controlează speriat şi ridică mina. Boca, jumătate nemulţumit,*

jumătate ruşinat, trece pe lângă inginerul şef şi iese. Suna telefonul în cabină. Calistrat merge şi *ridică.)* Da. Situaţiile? A plecat inginerul Rădulescu la Bucureşti cu ele, ieri. Da, da, şi cu investiţiile. N-am depăşit niciun indice. Nu. Bună ziua. *(Deschide uşa spre coridor, cheamă dispecerul să-şi reia locul, îi spune.)* Spune lui Candrea, să nu mai vie nimeni cu fleacuri. Nimeni. *(Iese.)* Atenţie cota 8! Verificaţi condensatoarele. Conductele trebuie să fie totdeauna bine purjate. Altfel se degradează.

RINA *(intră la dispecer îmbrăcată de drum. Acela se scoală în picioare. Rina salută din cap. Se uită pe ferestruică):* E ocupat?

DISPECERUL: Da, a spus să nu-l deranjeze absolut nimeni. *(E sunat la telefon, vorbeşte în şoaptă, notează. În timpul ăsta Rina priveşte indecisă pe fereastră.)*

VLADIMIR *(fără* s-o *vadă):* Mai încet cu pompa de răcire! E bine? (Oamenii *ridică mina.)* Mecanicii de la cota 7 la mine! *(Mecanicii se adună* în jurul lui şi cu *toţii se grupează lângă o turbină unde discută ceva. În timpul ăsta Rina a rupt o bucăţică de hârtie*, *a scris ceva în fugă, a împăturit biletul şi l-a dat dispecerului. Apoi a mai privit odată şi a ieşit.) (Vladimir explică.)* Dacă paleţii se freacă oricât de puţin, turbina se strică. Simţiţi vreun joc? Imediat ce simţiţi raportaţi şefului de tură. Mergeţi la loc. *(Oamenii se duc.)* Atenţie toată lumea, începem verificarea de la început.

— Uleiul. *(Se ridică o mână.)*

— Aburul. Presiunea lui. Temperatura lui. *(Se ridică o mină.)* Cei de la cota 0, la mine! Fiţi atenţi la pompa de răcire.

DISPECERUL *(venind):* Tovarăşe inginer-şef, vă caută cocseria.

VLADIMIR *(mergând la telefon):* Da, eu. Noroc. La câte, la 5? E lungă şedinţa? Bine, viu. Înţeleg, e vorba de cocs.

DISPECERUL: A fost soţia şi v-a lăsat biletul acesta.

VLADIMIR: Bine. *(Ia şi citeşte biletul, rezemat de un colţ*

de masă. Fără să-şi trădeze emoţia.) Când a fost?

DISPECERUL: Adineaori.

VLADIMIR: Bine. *(Rămâne un moment pe gânduri. Celorlalţi care s-au adunat.)* Treceţi la locurile voastre. *(Tuturor.)* Fiţi atenţi toţi. În special la ventile! *(Se întoarce în cabină, pune nuna pe telefon.)* Allo? Gara? Allo, cine? Tovarăşul şef? Noroc! Inginerul Calistrat aici. Da... (*Frământat, puţin distrat.)*... Vream să întreb: chiulasele acelea, n-au venit? Nu? Da. Le aştept. Trenul de persoane a plecat? Pleacă acum? Când spui că vine vagonul, mâine? Bine. Mulţumesc. *(Agaţă cu întârziere, el care de obicei e aşa de precis în gesturi.)*

MECANICUL DE LA TURBINE (*venind repede):* Tovarăşe inginer! A scăzut brusc vidul!

VLADIMIR *(agitat, dar fără să-şi piardă stăpânirea)*: La cât a scăzut? *(Merge repede împreună cu muncitorul la aparat, unde se găseşte deja mecanicul principal)*

DISPECERUL *(ieşind din cămăruţa lui):* Tovarăşe inginer-şef! Vă cheamă soţia de la gară.

VLADIMIR *(încruntat, oamenilor):* Aţi controlat labirinţii de etanşare?

DISPECERUL: Spune că e grăbită.

MECANICUL DE LA TURBINE: Ce facem, tovarăşe inginer?

VLADIMIR *(calm, palid)*: Opriţi turbina. *(Rumoare la toate palierele.)* Scoateţi din paralel generatorul! închideţi ventilul de admisie! Atenţie la temperatura uleiului din lagăre! Evacuaţi aburul prin ventilele de purjare! *(La toate aceste comenzi grupul de oameni răspunde prin mişcări elastice, ca de balet)*

MECANICUL DE LA TURBINE: O să fie bucluc.

VLADIMIR *(în timp ce zgomotul turbinelor scade*): Auxiliara de ulei nu se închide! *(Mecanicului,)* Dună ce stă, opriţi şi pompa de răcire! *(Merge puţin adus la cabină.)*

DISPECERUL *(arătând telefonul închis):* A plecat.

VLADIMIR *(făcând un număr)*: Tovarăşul director? Calistrat aici. Un defect la turbină. Răspund, sigur. Viu

acum. Vă salut.

— CORTINA —

Tabloul 3

Culoarul tribunalului. Prin uşa sălii de şedinţă. Deschisă, vocea nervoasă, persuasivă a avocatului Claudiu Sădeanu care pledează într-un proces de divorţ. Neîncăpând în sală lumea stă ciorchine pe la uşi.

CLAUDIU *(cu elocinţă):* ... „De-aceea, tovarăşe preşedinte şi onorat tribunal, îmi voi îngădui să repet că aveţi în faţă o speţă cu profunde implicaţiuni sociale. Tatăl, acest muncitor conştient a cărui viaţă personală e împletită cu producţia, până la contopire aş putea zice, şi a cărui râvnă supremă este de a da copilului său o educaţie vrednică de cuceririle orânduirii noastre socialiste, îşi vede copilul abandonat în mâinile acestei femei care prin conduita ei, prin absenţa de la orice fel de participare socială, prin moralitatea ei dubioasă, nu poate decât să-i pună viitorul sub un mare şi negru semn de întrebare. Copilul o iubeşte sau n-o iubeşte — care copil nu e ataşat într-un fel, animalic, de părintele său? Dar veţi îngădui, tovarăşe preşedinte şi tovarăşi asesori populari, să se piardă un om, un om care poate va clădi mâine, aici la Hunedoara, o nouă uzină, un nou blooming, o nouă centrală electrică? Nu, puiule, a venit pentru tine prea-durerosul ceas s-alegi: unul din părinţi te cere lângă el, ca să te lase descoperit în fata vieţii şi a viitorului; celălalt, te chemă, ca să facă din tine un constructor, poate un erou al muncii, ca să te întărească pentru ziua de mâine şi să ia din zâmbetul drăgălaş tărie pentru ziua de azi. Tu nu mai eşti al

viitorului tău, eşti al viitorului nostru. Tu nu mai eşti al părintelui tău prin raţiunea unică a sângelui şi a laptelui, ci în special şi mai ales prin chemarea ta socială. Iată speţa, tovarăşe preşedinte şi onorat tribunal. Vă rog să binevoiţi a admite acţiunea cu cheltuieli de judecată şi onorariu de avocat. *(Mişcare în sală câteva clipe. Apoi)*

VOCEA ADVERS.: Cer cuvântul!

VOCEA PREŞED.: Tribunalul e lămurit. În pronunţare. Dosar 43. Lakatos Bela, Lakatos Ana. *(Peste alte câteva clipe Claudiu iese, înconjurat de câteva persoane între care şi clientul, un oacheş înalt şi timid.)*

O MARTORĂ: Vai, ce frumos aţi mai putut vorbi, dom doctor! Stăteam să plâng, atâta aţi vorbit de frumos.

CINEVA DIN ASISTENŢĂ: Chiar aşa.

CLAUDIU: Asta-i meseria.

CLENTUL: Credeţi că-mi lasă copilul la mine?

CLAUDIU: Nu ştiu, dragă, nu mă interesează. Eu am spus tot ce-a trebuit.

CLIENTUL: Şi dacă nu-l lasă, ce fac?

CLAUDIU *(cu puţin dispreţ):* Ce să faci? Recurs.

MARTORA: S-a văzut că din inima dumneavoastră aţi vorbit.

CLAUDIU *(ironic):* Zău? *(Cinic.)* Nu cred nimic din tot ce-am spus.

MARTORA: Nu mai spuneţi, că eu am auzit cum v-a tremurat vocea, parcă era vorba chiar de copilul dumneavoastră.

PERSOANA DIN ASISTENŢA: Chiar aşa. S-a cunoscut că aveţi copii.

CLAUDIU *(uşor tulburat):* Hai, lăsaţi. Am spus pentru bani.

MARTORA: Dară, pentru bani!... Am văzut eu că n-aţi minţit.

CLAUDIU: Ai văzut dumneata?!...

MARTORA: Mai repede — să fie cu iertare — minţiţi acuma. Aşa v-aţi uitat la copilul acela!

PERSOANA DIN ASISTENŢA: Dar şi el la dumneavoastră,

zău. Ca la un tată! Imediat v-a simţit, săracu'!

CLAUDIU *(încercând să dea lumea la o parte):* Haide, haide, că mai am şi altă treabă.

MARTORA: Zău dacă nu şi acuma îmi vine să plâng.

CLAUDIU *(clientului care a rămas mai la o parte):* Unde lucrezi d-ta?

CLIENTUL: Sunt topitor. Nu vă supăraţi, aşa-i chiar cum aţi spus. Drept aşa! Eu nu mă gândesc la mine dt. Mă gândesc la el.

SUDRIGEAN *(intră gâfâind):* D-apoi ce-i Gheorghe, gătarăţi?

CLIENTUL: Gătarăm, da!

SUDRIGEAN: Şi cum o fi? *(Scuzându-se pentru întârziere.)* Eu mă silii cât putui să vin, da' vezi că...

CLIENTUL: Lasă c-o vorbit dumnealui ca un înger. N-ai fi ştiut dumneata să zici ca el, ştiut pe dracu'!

SUDRIGEAN *(privind pe Claudiu cu un oarecare înţeles):* Apoi că de putut poate tovarăşul doctor, numai să vrea! îmi bănui că n-am fost şi eu.

PERSOANA DIN ASISTENTA: Aşa-i când are avocatul dragoste de muncitor.

SUDRIGEAN *(cam de formă):* Da, da. De ce să n-aibă? Că doară muncitorii îl ţin şi-i dau pită.

MARTORA: Fie sănătos!...

SUDRIGEAN *(lui Gheorghe):* Na, acuma numa s-aveţi grijă de copil!

CLIENTUL: Acu, nu te teme!

SUDRIGEAN: Că dacă nu, aci mi-s eu! *(Ceilalţi zâmbesc.)* Cum l-am ştiut boteza, aşa l-oi şti învăţa să şi lucre. *(Lui Claudiu, mergând încet spre ieşire cu el.)* Pe tată-său iară tot eu l-am învăţat. D-apoi al dumneavoastră prunc cum se află?

CLAUDIU: Rine. Cred că e sănătos.

SUDRIGEAN: No, atunci Şi bine! *(Comentând cu intenţie procesul.)* Cel mai grozav e când nu se înţeleg părinţii. Îi bate dumnezeu pe bieţii copii atunci. *(Claudiu tace.)* Şi fără mamă e rău. Atâta noroc are bietu. Că tată-său

îi om fain cât ţucărul.

CLAUDIU *(gânditor):* Dumneata încotro mergi?

SUDRIGEAN: Merg cu dumneata.

(Continuând.) Apoi, când nu poţi să-l creşti de omenie, mai bine nu-l faci. Şi-aşa pentru care nu-s de omenie n-o mai fi loc azi-mâine în lume. La urmă să te blesteme? *(Claudiu frământat îşi aprinde o ţigară).* La oricare mai mult îi place să-l laude oamenii decât să-l blesteme. *(Privindu-l pe Claudiu.)* Nu mai ziceţi nimic? V-aţi ostenit zicând înlăuntru. *(Cu o glumă tăioasă.)* Pentru afară n-o mai rămas, cu noi care nu suntem împrocesuaţi?

CLAUDIU *(puţin halucinat):* Ascultă, nene Axente: eu mint. Dar când?

SUDRIGEAN *(privindu-l atent)*: Eu să ştiu când? Om vedea noi când.

CLAUDIU *(trăgându-l într-un colţ ferit ca spre a-i cere un ajutor):* Asculţi? Ştii ce mi se în timpi a? M-am surprins de mai multe ori până acum: eu spun şi spun, şi deodată tot ce spun despre Gheorghe, despre Hunedoara, despre socialism, mi se pare că e adevărat.

SUDRIGEAN *(cu o certitudine organică, firească):* Apăi de ce să nu fie adevărat? *(Ca o demonstraţie.)* Eu nu-s Sudrigean? N-am făcut eu coşu' acela 'nalt? N-am făcut noi cuptoarele ou mâinile noastre? *(Se uită mirat la Claudiu şi începe să râdă.)* Bag samă, eşti trudit, tovarăşe doctor! Mai vină şi şezi la aer cu noi! Nu tot cu nasu' în ceasloavele şi păscăliile celea! Ş-apoi... eu cred că niciun deţ înainte de masă nu-ţi strică *(Îl ia învăluitor şi-l conduce afară).*

Tabloul 4

Coşul cocseriei

Peste câtva timp. Un coş înalt de fabrică în curtea cocseriei. Sus lucrează doi inşi: Sodrigean Axente, şamotor şi Cotău Ioan, mecanic. Jos vine Stelică Folea.

STELICĂ: Împuşcă-mă, hai, da' să nu te opreşti până în lună! Am eu boală să ajung În lună, să-nnebunesc. Hai, uţa! (Se *dă după coş, se suie în ascensor şi ajunge sus la ceilalţi* doi *care stau pe platformă deasupra Hunedoarei.)*

SUDRIGEAN *(când îl vede apărând, nemulţumit):* Ce-i mă, piştol?

STELICĂ *(vesel de întâlnire):* Zi dumneata ici şi moartea te cată p-acasă, ai? *(Vede şi pe Cotău care-l priveşte cu duşmănie.) Ce* faci, sacâz? Ţi-a mai ieşit, bă, la spălat?

COTĂU *(morocănos):* Ce să-mi iasă?

STELICĂ: Şucărul, ce! Hai, fii cucoană serioasă, hai! *(Examinând locul.)* Păi îmi spunea Liţă că-i mai înalt.

SUDRIGEAN: Şi tu ce vrei aicea, ce eşti inşpector?

STELICĂ: Lasă, bă, meştere, că nu-ti mănânc pastrama. *(Lui Cotău, trăgându-i cu ochiul.)* Văzuşi, i-e frică lui nea Cutare să nu i-o iau 'nainte la cimitir.

SUDRIGEAN: De când te-ai făcut şi cofrajist, mă piţiguş?

STELICĂ: Parcă ce, 'mneata ai fost şamotor din burta lui a bătrână? *(Se uită în jos.)* Tot sunt vreo 80, ai?

SUDRIGEAN: 85. Mai avem cinci metri şi gătăm.

STELICĂ: Păi bă, asta-i treabă? Ziceam şi eu că-mpingem peste sută. Să-nţeleg ceva. *(Intre timp lucrează.)* Auzi nea Cutare; aş lua-o din loc, ştii, da' aşa în sus... Crezi că nu fac ăia o chestie s-o iei din loc în sus... ai? *(Se-ntoarce la Cotău.)* Bă uscătorie! Tu ce zici mă, spetează, să facă unii o rachetă, s-o întinzi niţeluş în lună, că p-aici prea miroase a păcură? Te-ai duce, bă?

SUDRIGEAN: Că tu, vezi doamne, tot călare ai mere...

STELICĂ: Eu? *(Făcând ochii mari.)* Eu?? *(li dă una bătrânului peste umăr.)* Ptiu! Pua-ntâi! Fie a dracu care md-ar lua-o înainte. Păi ce bă, nea Cutare, asta-d Lume

pentru mine? Ieşi din casă, dai în casă… ieşi din poartă, dai în gard? Eu-s om, bă, să-mi număr paşii? Ca voi? *(Revoltat.)* Ia uite! Să mă zvârle, mă. În cer, aia zic şi eu, şi lasă dacă nu s-o descurca mândel!…

SUDRIGEAN *(cu o supărare ascunsă):* Apoi poate să te şi zvârle, cât de-n grabă, că ştiu că nu şi-o pune nimeni haine cernite după tine!

STELICĂ *(amuzat dar şi gânditor):* Zi aşa, ai? Vrei să mă şteargă din cartea de imobil?… Auzi, mă sacâz! Şi de ce ai bucuria asta, suflete, ce, nu-ţi merge plugul de mine?

SUDRIGEAN: C-un prăpădit ar fi mai puţin pe lume.

STELICĂ *(se uită să vadă dacă meşterul vorbeşte serios. Lui Cotău):* Tu ştii, mă, de ce s-a luat nea Cutare de mine? *(Dar şi Cotău e supărat.)* Mă, Cotăule! Cofleaşă!

COTĂU *(supărat):* Ţine-ţi gura, mă, cât nu ţi-i rău.

STELICĂ *(mirat):* Iote bă! Ce faci, mă, gămălia asta la mine? Ce, crezi că eşti frumos? Păi tu nu vezi? D-aia nu-s dori p-aici, că te-ai cocoţat tu.

COTĂU: Taci mă, Pisică, mă, atâta-ţi spun. Lucră-ţi acolo lucrul şi taci. Nu trage timpul.

STELICĂ *(lovit în demnitatea lui):* Ce, bă? Ia vezi că-ţi scap pe urmă două peste muie de te fac icoană.

COTĂU *(lăsându-şi lucrul şi întorcându-se):* Cu cine vorbeşti tu, mă?

STELICĂ: Cu băiatul lui mămica ta. Ce, vrei să-ţi facă de şase săptămâni? Văzuşi tu pe mândel să tragă timpu'? *(De fapt n-a încetat o clipă să lucreze, aşezat.)* Atunci ce te bagi, mă, ca o mazetă? Vrei să te scot din pantofi?

COTĂU *(înteţindu-se):* Mă, venitura dracului!

SUDRIGEAN: Na-na! Copiilor! Ioane!

COTĂU: Lasă-mă să-i lip muma' una!

STELICĂ *(râzând batjocoritor):* Băăă!

SUDRIGEAN: Aici nu-i de lipit oameni. Coşul ăsta îi de lipit, să fie mai mare. Atât.

COTĂU: Lasă numai să-l învăţ eu omenie, mânce-l lupii!

STELICĂ *(fără să se neliniştească):* În poartă te bat, auzi, alifie?

COTĂU *(căruia cuvântul poartă îi evocă ceva deosebit se face roşu şi vine să-l apuce pe Stelică):* Apoi dumicaţii tăi azi şi mine, la mine-n poartă nu mai ai ce căuta! *(Îl ia de piept.)* Mergi să-ţi găseşti în altă pante gajici d-acelea, nu la noi. *(S-au încleştat pe marginea abisului.)*

SUDRIGEAN *(strigând la ei):* Mă, vi-s nebuni, ori m-aveţi ce lucra? *(merge să-i despartă.)*

STELICĂ: Ia-l de pe mine, nea Cutare, că ţi-l fac planor uite-acuma *(Lui Cotău.)* Du-te, mă spetează, de-aici, să nu-mi stric lopeţile pe tine!

COTĂU *(îl mai îndeasă de două ori pe marginea prăpastiei):* Mă! Ce-i soru-mea la tine, mă, Ha! Ce-i? *(Sudrigean sare şi-i desparte. Stelică scoate iute un pieptene şi-şi repară freza.)* Să spună ce-i soru-mea la el.

SUDRIGEAN *(care a văzut din gestul lui Stelică ceva, şi care a apreciat că Stelică nu s-a folosit de mijloacele lui obişnuite):* Adă cuţitul aicea!

STELICĂ *(scoate un şiş şi i-l dă fără niciun cuvânt. Lui Cotău):* Soră-ta. Ce să fie: o... Parcă nu ştia şi tu. *(Cotău vrea să se repeadă iar.)*

SUDRIGEAN *(strigă lui Cotău):* Şezi, mă!

STELICĂ: Ce-i soru-sa?! Mă alifie, nu face, mă, să-ţi baţi gura pentru ea. Toată cabana o ştie... ce mai!...

COTĂU *(revoltat):* O ştie de la tine, cibesule ce eşti!

STELICĂ *(moale):* Vezi mă, că patinezi! Are ea jdămii de şuste ale ei. S-a făcut de băcănie cu toţi.

COTĂU: Minţi! *(Slab.)* Porcule!

STELICĂ *(cu compătimire):* Ai bă, sacâz, bine-ar fi mă să mint. Pe cinstea mea dacă nu mi-ar părea bine să mint... Da o ştiu toţi, mă... *(Ca totuşi să-l îmbune pe Cotău care* s-a *deprimat)* Da-i gagică fixă, soru-ta...!

SUDRIGEAN *(pe care povestea cu sora lui Cotău* l-a *pus şi mai tare pe gânduri):* Prăpădit eşti, bată-te luna!

COTĂU *(ca să se răzbune şi el într-un fel. Arată la Fotea):*

la cum s-a-ngălbenit de frică! Ia la el! Ia!
STELICĂ *(se scoală):* Lasă-te mă de iordane! *(Se duce pe marginea coşului şi se urcă pe bordura de o palmă.)* Frică, mă? Ia zi! *(Face acolo pe grozavul.)*
SUDRIGEAN *(speriat):* Mă, Pisică, şezi încet, mă! Doamne iartă-mă! Mă şezi, c-acum eu îţi lip una.
STELICĂ *(de pe margine):* Lasă, nea Cutare, să zburăm şi noi niţeluş. Ce-s zilele dumnitale?
SUDRIGEAN: Da-s ale tale? Hai, mă, că mai multă nevoie avem de coşul ăsta ca de-o miţă moartă!
STELICĂ: Fac ce vreau, nea Cutare. Aşa-mi place mie, no!
SUDRIGEAN: Haida, mă, că eşti al nostru, mă!
STELICĂ: Şi ce dac-o să rămâie gagicile din Hunedoara fără măndel? Smecheroşi mai sunt.
SUDRIGEAN *(trecându-şi peste inimă):* Halda, mă, că ştiu la care i-ar părea rău de tine.
STELICĂ: Ştii ’mneata vro frumoasă, bre?
SUDRIGEAN *(încearcă totul):* Îţi poruncesc! Vrei să bagi oameni la apă, mă? Tragi timpul, sau ce? Vrei să ne faci de râs? S-avem un accident în muncă? *(Jucând ultima carte.)* Mă, Partidul îţi cere, înţelegi? Avem lipsă de tineri, mă!
STELICĂ: Dar mi-e frică?
SUDRIGEAN: Nu ţi-e frică.
STELICĂ: Da vouă vă e frică să nu cad? Ai mă, nea Steliene?
SUDRIGEAN *(înghiţind):* Ne e frică, da. *(Stelică coboară la locul lui. Sudrigean îi dă un pumn după ceafă.)* Nea Stelian îi tată-tău!
STELICĂ *(vesel):* Auzi, meştere? Eu zic să-l facem mai Lung de 90 de metri! Mai facem de la nod!
SUDRIGEAN *(supărat):* Mă, tu tot vrei să scapi pe undeva afară. Nu vrei să stai între oameni la locul tău. Ti-a zis oare cineva să faci mai mult? Asta-i cuminţenia mă, să faci exact.
STELICĂ: Aşa o fi bre? *(Punând mâna pe umărul lui Cotău.)* E bine mă, noi să fim sănătoşi! înţelegi mă,

tămâie?
COTĂU *(mai puţin supărat):* Meri să nu-ţi dau una. *(Dar se vede că i-a trecut. Apoi, despre beton.)* A făcut priză?
STELJCA: Păi cum! Ce, lucrăm de-a moaca? *(Invitându-i să se deplaseze mai sus.)* Ia, cocoaţă-te, să sperii şi ciocârliile. Ai o mutră, să-nnebunesc! *(Se suie cu toţi pe scheletul de ţevi, aşa încât din scenă nu li se mai văd*, un *timp decât picioarele, apoi nici ele).*

(Pe lângă baza coşului trece traversând curtea Alexandru Rădulescu-Firu, chimistul. Se încrucişează cu tovarăşa Marina. Tovarăşa Marina are o ezitare, apoi îşi face curaj şi vine la el.)

MARINA: Tovarăşul Rădulescu…?
ALEXANDRU: Da.
MARINA: Cu tovarăşul inginer Rădulescu aş fi vrut să vorbesc. Când aş putea?
ALEXANDRU: Şi eu sunt tovarăşul inginer Rădulescu.
MARINA: Nu se poate.
ALEXANDRU: Eu cred că se poate.
MARINA: Da, dar dumneavoastră, sunteţi…
ALEXANDRU: …bătrân. Sau chimist. Ce-ai vrut să zici? Chimist? *(Fata nu răspunde.)* Am înţeles. Şi de vreme ce sunt… să zicem… „chimist”, nu mai e interesant să stăm de vorbă.
MARINA *(foarte stânjenită)*: …Domnul inginer e acasă?
ALEXANDRU: Altă coincidenţă: aceeaşi casă. Aceeaşi adresă. Acelaşi telefon. Aceleaşi ore de serviciu. Ba, dacă nu mă înşel, cam aceeaşi leafă. Dar eu sunt ca să zicem aşa *(Maliţios.)* „chimist” — şi totul se schimbă. Nu? Ce părere ai?
MARINA: *(tace stingherită).*
ALEXANDRU: Câţi ani ai dumneata?
MARINA: 22.
ALEXANDRU: Mulţi înainte. Nu e acasă. A plecat la Bucureşti.

MARINA *(uimire şi dezamăgire):* Daa?
ALEXANDRU: Da. Dar se întoarce. Dumneata eşti nevoia Marina, dacă nu mă înşel.
MARINA: Nevoia?
ALEXANDRU: Asta şi eu... nevoia! Domnişoara Marina. Tovarăşa Marina.
MARINA: Puteţi să-mi ziceţi şi Marina.
ALEXANDRU *(cu un zâmbet autoironie):* Ştiu. Eu am voie. Mie mi se permite. Eu sunt chimist**, nu-i aşa? *(Cam posomorit.)* Uite, totuşi, un reactiv cu care n-am lucrat niciodată.
MARINA: Care?
ALEXANDRU: Tinereţea. Nici nu cred că ştiu să lucrez cu ea. *(După o secundă.)* Da, da, se întoarce săptămâna viitoare.
MARINA *(din inimă):* Aşa târziu? *(Sinceritatea tonului l-a făcut pe Alexandru zâmbitor şi melancolic.)*
ALEXANDRU: Observ că elementul timp are alte valori pentru tineri şi altele pentru... „chimişti". *(O ia uşor părinteşte pe Marina şi o face să-l conducă.)*
MARINA: Ce credeţi, tovarăşe inginer, o să iasă cocsul?
ALEXANDRU: Sigur c-o să iasă. *(Au dispărut din scenă.)*

(În scenă a apărut un ins nu prea înalt, spătos, cu o privire ageră, care se uită peste tot. Cei de la ascensorul coşului îl salută cu şapca. Insul priveşte îndelung coşul.[2] *La un moment dat de sus se aude):*

VOCEA LUI STELICĂ: Ce te benoclezi la noi, bă acesta, n-ai treabă? Vezi ca mă las la tine acu' şi-ţi pipăi niţel bila. Înjug-o hai! Ia vezi, mă, ce face nea Stei ia nul, a luat-o din loc? *(Insul trece înainte. Îl salută şi al fi muncitori. Îşi vede de drum. După un minut.)*
VOCEA LUI STELICÂ *(mulţumit de ce-a constatat de sus):* A uşchit-o. Vezi dacă l-a lămurit băiatul?

[2] La premieră scena petrecut fără apariţia directorului.

VOCEA LUI COTĂU: Semăna cu tovarăşul director.
VOCEA LUI STELICĂ: Scârţ! Şi eu semăn cu Cian-kai-şi... Da-s Fotea.

(Intră Urlea cu un grup de muncitori cocsari, de mai multe vârste.)

URLEA: Măi, nu-i aşa că nu ştim. Lasă să-şi facă inginerii treaba lor şi dacă au o idee, e bună. D-apoi aici noi n-avem voie să ne oprim, că la noi prin mină trece cărbunele, noi sân tem tata lui, de noi are să asculte! Iacă la Sundren am ajuns la 260. Îi puţin. Îi foarte puţin. Moale-i şi cocsul, da' moi suntem şi noi! El se sfărâmă, da' şi noi tare repede ne lăsăm!
ŢÂRLEA: Ba nu ne-am lăsat, nu vorbi bolânzii!
MABCUŞ: Ne sfărâmăm şi noi cât putem.
BIRO: Asta-i altă sfărâmătură ce zici tu şi alta-i ce zice Petre.
URLEA: Noi cu cât ne sfărâmăm şi ne trudim mai tare de-aia suntem mai tari, mă! Ne sfărâmăm mintea, da' ea nu piere, mă, dintr-asta, încă cu atâta se deşteaptă mai iute!
RACHIŢAN *(confirmând)*: Asta-i la minte, că cu cât lucră îi mai ageră.
MARCUŞ: Drapai şi la mâini tot aşa-i, cu cât lucri ai putere mai multă!
ŢÂRLEA: Pot prinde domnii — care or fost domni — cât putem noi? Pot pe iuda!
RÂCHIŢAN: Ei au avut putere că ne-or ştiut pune pe noi să lucrăm cu mâinile, apoi cu capul or făcut ei ce-or vrut. Acuma iacă ne bagă Petre şi mintea noastră la treabă.
URLEA: Sigur că v-o bag. Voi din mâini tot daţi mă, de douăzeci de ani şi de douăzeci şi cinci. Pentru plată. Aşa-i?
BIRO *(ironic):* Fainâ plată căpătarăm de la domnii.
URLEA: Acum mai daţi şi din minte, iacă! Nici pentru trei lei, nici pentru trei sute, nici pentru trei mii.

MÂRCUŞ: Apoi că cine vorbeşte de lei?
URLEA: Ba vorbim! Pentru 33 de milioane de lei. Îi bine, mă?
ŢÂRLEA: Atâta-i?
URLEA: Să zicem că-i atâta.
RACHIŢAN: Şi dac-or fi trei creiţari mai mult n-o fi niciun bai! *(Oamenii râd.)*
BIRO: Da' s-or cunoaşte cele 33 de milioane la noi?
URLEA: Ba poate că nu s-or cunoaşte. Dar 333 de milioane s-or cunoaşte! Şi-apoi mai fac şi alţii, că n-om fi buricul pământului. Noi suntem numai o veriguţă. Noi atâta avem de făcut: să mărim rezistenţa cocsului până la 300.
MÂRCUŞ: Numa atâta?
URLEA: Numa atâta. Pe urmă mai vedem noi ce-o mai fi.
ŢÎRLEA: Mă, doară nu ne-om lăsa noi la dărănatul ăsta de cocs, popricaşul lui!
RACHIŢAN: Îl facem noi tare, mă Petre, ştii cum?... *(Vrea să facă un gest, dar o vede venind pe Virginia).*
VIRGINIA: Tovarăşe Urlea, uite, soţia dumitale m-a rugat să-ţi predau mâncarea, că azi dimineaţă ai plecat prea de vreme...
URLEA: Mulţumesc... *(Oamenii se uită lung şi ies.)*

(Sudrigean, COTĂU şi Fotea coboară din coş.)

SUDRIGEAN: No, apoi acum că suntem aici pot să-ţi spun că eşti sărit de pe linie. De lucrat lucri, nu-i vorbă, d-apăi nici chiar întreg nu eşti.
STELICĂ: De ce, mă, meştere?
SUDRIGEAN: Ştii tu mai bine de ce. Măi, copile, nu te mai juca, că nu mai eşti chiar de joacă. Stai stâmpărat, nevoii, că n-o fi bine, mă!
STELICĂ: Sanchi! Hai că n-am timp.
SUDRIGEAN: Poate că n-ai avut pe cineva să-ţi spună, iacă îţi spun eu care aş putea să-ţi fiu... vorba ceea... ta...

STELICĂ: Zii!
SUDRIGEAN: Nu mai umbla tu după cai verzi!
STELICĂ: Aşa le zid? Am şi eu o goangă a mea, că dacă n-ai goangă nu eşti om, degeaba înfuleci. Dumneata ce ştii? Să şamotezi şi să dai la popice.
SUDRIGEAN *(privindu-l în ochi):* A- pod chiar de-aceea că n-am gongi ca tine, bucura-m-aş să nu te mai văd, decât numai aicea — nu ştiu dacă m-ai priceput.
STELICĂ: Te-am. Hai, lasă. Ia-l şi pe plăvanul ăsta de-aici că mai scap un şut în grădiniţa lui. *(Sudrigean clatină din cap amărât şi iese cu Cotău.) (Vine Teodor Frenţiu,* c-o *haină-n mină. Scoate nişte bani* şi-t *dă lui Fotea.)*
TEODOR: Îţi foarte mulţumesc. Atâţia-s?
STELICĂ: Ce-i mă, bibiloanţă?
TEODOR: Banii. Ştii care. Când am fost duminică la mozi.
STELICĂ: Unde?
TEODOR: La cinema şi la urmă am beut bere.
STELICĂ: Hai fugi bă d-aici, fii cucoană serioasă.
TEODOR: Nu se poate. Îmi pare rău.
STELICĂ: Hai, bă, ce! Fugi cu marafet îi d-aici. Ce, mandea stă-n ei? Da te-ameţişi, bă. A bătrână ce zise?
TEODOR: Apoi nici după bună-mea nu m-oi lua…
STELICĂ: Da’ 66, ştii? *(Teodor tot întinde banii.)* Ce-i cu ăştia? *(Supărat.)* Lasă bă, că dai şi tu odată. La pomana mea dai? (Se *uită la turn, îl măsoară.)* Mai aveam niţel şi mierleam. *(Cum Frenţiu îl priveşte.)* Da, da de la 90 de metri, mă! Cel mai mare turn din ţară! Spune-mi unul mai baban şi-acolo mă duc să lucrez! Că de ce, bă, să poată altul ce pot eu? Boala mea e să fiu sus, — la „Scânteia” tot băiatul a împins. Auzi bă: să fii acolo şi să te gineşti la Hunedoara! Mă, Stelică, ziceam, acu-i acu: da’ face! Unde-i tactu, să te vadă!
TEODOR: Al meu a murit. *(Cu oarecare neplăcere.)* Şi nici n-are ce să vadă! *(Îi dă şi haina.)* Îţi mulţumesc de haină, că mi-ai dat-o, că dacă nu, mă uda tot.
STELICĂ *(nemulţumit):* Fugi, mă, ce ţi-am dat! Să nu-ţi dau vreo două acu’, ce-s eu să mă tămâiezi aşa,

moaşte? Da care-i ăl de-o cârpi?
TEODOR: Bună-mea.
STELICĂ *(luându-l pe Teodor de braţ):* Hai la gaterişti să ne gimbim niţel la cocsul ăla, poate îi găsim nod chichirezul.
TEODOR *(urmându-l):* Mai ştii!
STELICĂ: Şi... dacă tot ne-ncurcăm, îi mai ardem şi-o ghiftă cu vagonetul, c-or fii băieţii dărâmaţi.
TEODOR *(uimit şi mulţumit):* Să-ncărcăm nod doi o ghiftă de cocs în vagonet?
STELICĂ *(cu un gest de grozavă largheţe):* De la nod aşa! ... Las-să fie!... *(ies.)*

Tabloul 5

Cabinetul directorului. A intrat, de o clipă inginerul Calistrat, încă palid.

DIRECTORUL: Dumneata cred că ştii ce urmări are întreruperea curentului.
INGINERUL ŞEF: Ştiu.
DIRECTORUL: Ştii, sau nu ştii?
INGINERUL ŞEF: Am spus.
DIRECTORUL: Datu-ţi-a careva de la minister aprobare pentru asta?
INGINERUL ŞEF: Nu mi-a dat. Am întrerupt pe răspunderea mea.
DIRECTORUL: Ştii ce se în timpi a acuma cu şarja de oţel şi fontă?
INGINERUL ŞEF: Ştiu ce se întâmplă în toate sectoarele. Dar dumneavoastră ştiţi ce se întâmpla cu termocentrala dacă nu întrerupeam?
DIRECTORUL: O să se vadă.
INGINERUL ŞEF: Mai aveţi ceva cu mine?

DIRECTORUL: Nu. Aştept verificarea turbinei şi a cazanelor.
INGINERUL ŞEF: Bine.
DIRECTORUL *(când inginerul şef a ajuns la uşă):* Încă ceva… *(Inginerul şef se întoarce.)* De ce o îmbraci pe nevasta dumitale în culori aşa de tari?
INGINERUL ŞEF:…
DIRECTORUL: Aici e oraş muncitoresc, vrei să ai nemulţumiri cu oamenii?
INGINERUL ŞEF: Tovarăşe director, după munca mea vreau s-o văd şi pe ea mulţumită. Eu nu mă uit la mine.
DIRECTORUL *(cu oarecare prietenie bărbătească):* Ba eu cred că nu te uiţi la ea. Mă rog. În fine, o să aflăm rezultatul anchetei. Dacă ai întrerupt degeaba, ştii ce se întâmplă.
INGINERUL ŞEF *(înaintează trei paşi):* Aveţi vreo îndoială?
DIRECTORUL *(nu răspunde). (Inginerul şef, iese.) (Sună şi spune şefei de cabinet):* Frenţiu să vină. *(Camerista iese. Intră Frenţiu.)*
TEODOR: Să trăiţi, tovarăşe director.
DIRECTORUL: Cine te-a învăţat să zici aşa? Noroc! Ce-i? *(Totul decurge extrem de dinamic.)*
TEODOR *(tuşind):* În legătură cu mutarea mea.
DIRECTORUL: A fost bună-ta şi s-a rezolvat. Altceva mai vrei?
TEODOR: A fost bună-mea aici?
DIRECTORUL: Ba nu, a fost sfânta Paraschiva.
TEODOR: Ea a zis să mă mutaţi?
DIRECTORUL: Te-am mutat. Mă, eu n-am timp. Spune ce vrei.
TEODOR: Nu merg.
DIRECTORUL: Unde nu mergi?
TEODOR: Nu merg nicăieri. Eu acolo stau unde am fost.
DIRECTORUL: Atunci ce mă codobeţiţi de cap?
TEODOR *(sfios):* Eu…
DIRECTORUL: De ce nu mergi? Îi muncă mai uşoară. Tu eşti galben la faţă. Spunea bună-ta că eşti bolnav cu

inima.
TEODOR: Nu mă duc. Eu sunt apaductier. Atât. Eu stau unde-i locul meu.
DIRECTORUL: Mă, nu te lăcomi la câştig.
TEODOR: Nu mă lăcomesc.
DIRECTORUL: Hai că te mut unde-i plată mai bună. Mergi?
TEODOR: Nu merg.
DIRECTORUL: Hai că nu glumesc.
TEODOR: Nici eu nu glumesc.
DIRECTORUL: Ce-ţi place ţie, mă, la bateriile acelea? Îi prea cald pentru tine.
TEODOR: Nu-i.
DIRECTORUL: Nu-mi spune tu mie că şi eu am fost apaductier, bată-l dracu de cazan.
TEODOR: Tovarăşe director.
DIRECTORUL: Aveţi acolo o bandă a voastră, aşa-i?
TEODOR: Da…
DIRECTORUL: Ştiu eu, mă. Toţi golanii-s acolo. Şi tu vrei să stai cu ei, aşa-i?
TEODOR: Apoi cum n-aş vrea, că-s curios: îl putem scoate?
DIRECTORUL: Ce?
TEODOR: Cocsul nostru!
DIRECTORUL: N-ai decât să stai, fir-aţi voi de râs. Da’ să n-o mai trimiţi atunci pe bună-ta la mine.
TEODOR: N-am trimis-o eu.
DIRECTORUL: No, bine, du-te, servus. Tu eşti utemist?
TEODOR: Sunt.
DIRECTORUL: No, atunci să aveţi grijă de bateria ceea care-i pe mâna voastră. Auzitu-m-ai? Îţi dă bună-ta să mânci?
TEODOR: Îmi dă.
DIRECTORUL: Să-ţi dea, mă, să mânci mai mult. Nu mai strângeţi bani deoparte să cumpăraţi feldere şi jugăre. Lasă, mă, parcă nu ştiu eu ce fel de neam sunteţi, parcă n-am văzut-o? No, noroc şi sănătate!
TEODOR: Să trăiţi!

DIRECTORUL: Servus.
SECRETARA: Tovarăşul inginer Turturică.
DIRECTORUL: Să vie. *(Intră inginerul Turturică*.)
TURTURICĂ: Tovarăşe director…
DIRECTORUL: Vrei să-mi spui că nu-i posibil, asta vrei?
TURTURICĂ: În principiu totul e posibil. Dar noi trebuie să ne întemeiem pe date strict ştiinţifice, controlabile. Aşa e marxist.
DIRECTORUL: Întemeiază-te, dar fă-mi cocs.
TURTURICĂ: Vă dau datele şi vă dau şi raţionamentul.
DIRECTORUL: Uite raţionamentul, ţi-l dau eu: nu-i cocs, nu-i fontă; nu-i fontă, nu-i oţel; nu-i oţel, nu-s laminate; nu-s laminate, nu-s maşini… mai departe ştii şi dumneata.
TURTURICĂ *(cu un zâmbet)*: Ştiam şi până aici, tovarăşe director.
DIRECTORUL: Ce n-ai? N-ai cărbune? N-ai vagoane? N-ai tehnicieni? N-ai muncitori?
TURTURICĂ *(intrigat)*: Am.
DIRECTORUL *(cu intenţie)*: Pare că totuşi n-ai ceva. Ce?
TURTURICĂ *(încercând să fie ironic):* Poate n-am cunoştinţe suficiente.
DIRECTORUL: Poate. Poate ai prea multe.
TURTURICĂ: Voiam să vă dau raportul tehnic.
DIRECTORUL: Ce spune raportul tehnic: putem sau nu putem?
TURTURICĂ: Citiţi-l, vă rog, cu atenţie.
DIRECTORUL: Dumneata n-auzi ce te întreb?
TURTURICĂ: Tovarăşe director, sunt un om de bună credinţă; vă rog să mă credeţi că dacă…
DIRECTORUL: Lasă domnule buna credinţă, mie-mi trebuie cocs, auzi?
TURTURICĂ *(încălzindu-se):* Dar dacă-i demonstrat?…
DIRECTORUL: Nu-i demonstrat nimic. Până în minutul când murim nu-i demonstrat că din cărbunele de la Lupeni nu se poate face cocs. Toate erau demonstrate. Era demonstrat că bolşevicii nu-i pot învinge pe albi.

Era demonstrat că ruşii n-au pricepere tehnică. Era demonstrat că noi sân tem plugari. Şi că pământu-i drept a fost demonstrat.

TURTURICĂ: Cu toate astea nici sfericitatea pământului, după ultimele teorii…

DIRECTORUL: Tovarăşe inginer, la ora asta mi-e tot una dacă pământul e rotund sau pătrat. Nu mi-e tot una dacă cocsul e bulgăre sau lungueţ. Mie adu-mi cocs tare şi-ţi primesc toate teoriile. Atunci poţi să-mi demonstrezi şi că eu nu exist. Dar deocamdată cât sunt aici am să-ţi cer mereu cocs, şi înc-odată cocs! M-ai înţeles? Poftim, şi ia-ţi şi raportul tehnic. Sau lasă-l aicea, îl bag la mine, să am pe ce pune cocsul. *(Îl închide în safe.)* Aşa, mai e ceva?

TURTURICĂ *(jignit):* În condiţiile astea…

DIRECTORUL: În condiţiile astea, tovarăşe, da î Ce alte condiţii mai vrei? Îţi dăm tot. Lasă, fă teorie marxistă când îi de făcut. Acuma fă cocs, pentru asta eşti aici. Asta-i marxismul dumitale acum. *(Cântărindu-l.)* Fiindcă veni vorba, de când eşti aşa politician mare? Parcă erai apolitic, inginer. Dă-ne producţie, tovarăşe, şi pe urmă vorbim. Dar deocamdată, cocs! Şi repede! *(Sună şefa de cabinet.)* Cine mai e?

SECRETARA: Tovarăşul Urlea.

DIRECTORUL: Trebuia să-l bagi înaintea lui Turturică.

(Intră Urlea.)

DIRECTORUL: Cum e, Petre? Ce-i de nou?

URLEA: Prost.

DIRECTORUL: Ce-aţi făcut?

URLEA: Am controlat toate fazele.

DIRECTORUL: Şi ce crezi?

URLEA: Cred că trebuie îndreptate toate. Nu-i nevoie de nicio filosofie. Bătrânul Socală ocheşte rău în camera de şarjare.

DIRECTORUL: Puneţi altul.

URLEA: Am pus azi. Praful trebuie mărunţit mai mult.
DIRECTORUL: Ce propui?
URLEA: Să-l mai trecem printr-o moară când ajunge sus.
DIRECTORUL: Nu îngreunaţi procesul tehnologic?
URLEA: Ba da, dar n-avem ce face.
DIRECTORUL: Nu-mi place.
URLEA: Nici mie. Nu le place nici la oameni. O să se strângă în coşu' morii, o să trebuiască tot timpul piscălit cu beţele.
DIRECTORUL: Atunci?
URLEA *(simplu):* O să-l piscălim cu beţele. Măcar până ne vine altă idee în cap.
DIRECTORUL: Cărbunele cum e?
URLEA: Mai bun. Şi Călanul s-a îndreptat. A fost acolo o tovarăşă foarte activă. A făcut treabă bună.
DIRECTORUL: Cine?
URLEA: Tovarăşa Sădeanu. O funcţionară.
DIRECTORUL: Sădeanu, Sădeanu?... N-am auzit.
URLEA: Vecină cu mine.
DIRECTORUL *(privindu-l într-un fel ciudat):* Şi cum a apucat-o pasiunea cocsului pe tovarăşa Sădeanu?
URLEA: Nu ştiu ce vrei să zici. E o femeie muncitoare.
DIRECTORUL *(trecând):* Bine, Petre. O s-o chem şi eu s-o văd.
URLEA: N-ai decât.
DIRECTORUL: Când îmi daţi cocs?
URLEA *(în glumă)*: Miercuri, e bine?
DIRECTORUL *(râzând)*: De ce nu marţi? *(Îi pune mâna pe umăr.)* Tu ştii ce-i asta, n-am nevoie să-ţi spun.
URLEA: Ştim toţi cei din organizaţia de bază.
DIRECTORUL *(îl conduce prietenește până la uşă):* Măi, în camera ceea de şarjare, poate că nu băgaţi destul cărbune. Trebuie băgat să se astupe toată, să nu rămână aer nicio ţâră. Ai tu grijă, controlează când o umple. *(De la uşă)* Mai e careva? (Se *întoarce şi pune mâna pe telefon.)* Dă-mi comercialul. Alo, tovarăşe, ce-mi faci cu zgura? De ce s-o dai când poţi s-o vinzi?

Vinde-o dracului să cumpărăm televizoare la oameni. Dumneata ai? Să vii la club atunci, să vezi *(Între timp a intrat cu paşi de pisică Stelică Fotea şi s-a oprit mai încolo.)* Ce-i mă?

STEL1CA: Mă chemarăţi?

DIRECTORUL: Tu m-ai înjurat, mă, de sus?

STELICĂ: Eu.

DIRECTORUL: Mă, tu crezi că eşti mai mare golan ca mine, mă? Crezi că eu nu ştiu înjura? *(Stelică tace, amuzat.)* Tu dacă ai putea, m-ai şi bate, aşa-i? Hai, zi-i, nu şedea cu limba-n gură.

STELICĂ: V-aş.

DIRECTORUL: Vezi că te-am ghicit, mă? Hai mai aproape. Eşti slab ca mâţa. Nu-ţi dă destul la cantină?

STELICĂ: Dracu s-o ia!

DIRECTORUL: Mă, dacă tu şi pita o înjuri ce să mai zic că-l înjuri pe director care nu-i chiar ca pita? Ce ţi-i de lipsă? Să zic să vă deie şi de cel verde înainte de masă, barem, o sută. Să zic, mă?

STELICĂ *(cam şifonat)*: Uite ce…

DIRECTORUL: Vrei tu o răchie, mă? O cireaşă? *(Ironic.)* Toţi directorii au răchie la ei în birou, ce zici? Ori mai întâi ne batem? Spune!

STELICĂ *(tace).*

DIRECTORUL: Mă, eu am fost mai tare ca tine. Eu când mă puneam la careva după cap, îl lăsam jos. Una îi dădeam, pe umăr, şi era destul. Da’ nu făceam atâta gură ca tine. Apod când mă-mbătam tăceam dracului şi nu mai ştia nimeni. *(Se ridică de la birou şi vine în dreptul lui Stelică.)* Vrei tu una de la mine, mă, aşa cum sunt acuma? *(Îl apucă de umeri. Fotea crede că vrea să-l bată şi se fereşte, dar directorul îl ţine de umeri ca şi când l-ar îmbrăţişa.)* Ei, ce-i necazul? *(Stelică, încă neîncrezător se subţiază ca o pisică, gata să scape.)* Nu fugi mă că te văd fetele fugind şi se râd. Hai, şezi aici. *(Arată fotoliul de piele.)* Şi spune cum e cu cantina. Da’ scurt, că n-am vreme. Fură careva?

STELICĂ: Eu ştiu!?
DIRECTORUL: Apoi atunci prinde-l. Cine vrei să-l prindă, eu? Mă, voi trebuie să fiţi hoţi mai mari decât el, să-l prindeţi. Apoi să mi-l daţi mie, că ştiu eu ce să fac cu el. De ce-ai strigat ieri la cantină?
STELICĂ: Păi dacă-mi zvârle crăpeala aşa în scârbă. Să se uite la om când îi pune înainte, nu aşa. Ori ce crede, că dacă vin negru de la cocs am păscut porcii cu tat-su?
DIRECTORUL: Negru vii, dar ce treabă faci tu acolo?
STELICĂ: Oi face şi eu că doar n-oi lăsa să facă alţii înaintea mea.
DIRECTORUL: Păi dar tu eşti cofrajist.
STELICĂ: Şi ce, cocsul e numai al ălora de-l cară, dar noi ce-om fi, lăuze?
DIRECTORUL: Hm... şi zii, vrei să se uite fetele alea la tine în ochi, să le doară capul? Bine, mă. Nu-ţi ajunge câte le-ai zăbunit de cap? Apoi mă, să ştii că eu te-nsor.
STELICĂ: Eh!
DIRECTORUL: Io-s naşul tău, mă. Te-nsor, îţi dau casă, te-nvăţ să fierbi mâncare. Copii ştii să fad?
STELICĂ: Eh!
DIRECTORUL: Să faci, mă, dar la tine acasă, nu la mine-n uzină! Înţelesu-m-ai? No, servus! *(Stelică se scoală să plece.)* Şi când găseşti una să vii că te-nsor eu.
STELICĂ *(descoperind o cutie cu ţigări pe masă):* Îmi daţi voie?
DIRECTORUL: Haida tu, şmecherie!
STELICĂ: Puteaţi să fumaţi unele mai mişto, dom' director! Să trăiţi.
DIRECTORUL *(secretarei):* Cheamă pe şefii de resorturi la şedinţă.

Tabloul 6

Bucureşti. Parcul Stalin. Spre seară. În spatele statuii se plimbă nervoasă o femele în fulgarin. E Rina Callstrat. Un tânăr apare.

RINA: În sfârşit! *(Stinge nervoasă ţigara.)*
DINU: Mă aştepţi de mult? *(Îi sărută mâna.)* Iartă-mă, am avut o mulţime de treburi. *(Sunt încă stingheriţi.)* E frumos aici. Nu? Vara e mai frumos. *(Rina nu răspunde. Priveşte departe spre lacuri.)* Asfaltul ăsta îţi dă o senzaţie de confort, nu ca noroaiele noastre. Spune-mi, cum m-ai găsit, ştiai că sunt la Bucureşti? Am fost foarte bucuros azi dimineaţă când ţi-am auzit vocea la telefon. De ce nu spui nimic?
RINA *(privindu-l cu o bucurie puţin mirată ca şi când acum şi-ar da seama unde se află):* Dinule!
DINU: Draga mea! Nu-i aşa că...?
RINA: Lasă Dinule! *(Îl ia de braţ şi fac câţiva paşi împreună.)*
DINU: Tremuri. Ţi-e frig?
RINA: N-am nimic.
DINU: E răcoare.
RINA *(fremătătoare):* Ce-o să se întâmple acum?
DINU *(lejer):* Nu ştiu. Nu mă gândesc.
RINA: I-am lăsat vorbă că plec, în ultima clipă. Nici eu nu ştiam dinainte. O să facă legătura. E inteligent.
DINU: Nu trebuia...
RINA: Poate ai dreptate. Dar nu mă mai puteam ţine. Vream să i-o spun, s-o afle. Ah, era nemaipomenit! Şi zbuciumul acela tot timpul. Aici e linişte, nu-i aşa? Auzi cită linişte e aici? Dinule. *(Pare anxioasă.)*
DINU: Da...
RINA: Aici e linişte, verdeaţă... O femeie are nevoie de toate astea, nu? Spune, ce crezi tu despre mine?
DINU *(îi prinde umerii, neconvins):* Ce să cred?... Cred că eşti... frumoasă.
RINA: Nu asta... *(După o pauză stânjenitoare.)* Adineaori m-ai întrebat dacă te-aştept de mult. *(Grav, privind*

peste el.) Da, de mult. Nici nu ştiu dacă am făcut altceva până acum decât să aştept.

DINU *(pe care astfel de mărturisiri îl încurcă):* Ei, de-acum gata. *(Practic.)* Spune unde vrei să mergem să ne distrăm puţin.

RINA: Unde vrei tu. Şi bineînţeles să nu ne cunoască nimeni. *(Cu acelaşi fior.)* Curios, şi aici am avut senzaţia că m-a văzut cineva.

DINU: Când?

RINA: Adineaori, a trecut un individ. S-a uitat lung.

DINU *(direct):* S-a uitat lung pentru că eşti...

RINA *(îi astupă gura cu palma, el îi ia palma şi i-o sărută):* Dinule! Aş vrea să mă pot destinde. Să nu mă înţelegi greşit. Aş vrea să mă pot deschide. Eu trăiesc numai între telefoane. Când mă sărută bărbatul meu, uneori... De ce zâmbeşti? Spun prostii, aşa-i? *(Îl mângâie.)* Dragul meu! Ce bine-mi pare c-am venit. Adineauri mă simţeam stingheră, nu ştiu cum, străină... *(Are o neapărată nevoie de căldură, de confesiune.)*

DINU: Să mergem, vrei?

RINA: Mai stăm un moment... Ştii, am o senzaţie aşa de ciudată... Când am plecat l-am văzut pe Vlad între maşinăriile acelea infernale şi oamenii aceia încălziţi. *(Puţin obsedată.)* Parcă era un dirijor, sau un magician. În gară mi-a spus dispecerul că i s-a stricat ceva.

DINU *(reflex):* Unde. La ce?

RINA *(puţin dezamăgită):* Ce tresari aşa? Totdeauna se strică ceva. Şi voi săriţi. *(Altă voce,* uşor *tremurătoare.)* Dar eu nu sunt stricată, dragul meu? *(Subliniind echivocul.)* Nu sunt stricată? Eu nu îngrijorez pe nimeni? Eu care trebuie să vin sute de kilometri ca să găsesc puţină căldură, şi puţină linişte? *(Se cramponează de el.)* Dinule! Scumpul meu! De ce nu-mi spui nimic?

DINU: Ce să-ţi spun? Bine că suntem aici.

RINA *(încă reticentă):* Spune drept, de ce ai venit?

DINU: Fiindcă te...

RINA *(cu bucurie)*: Adevărat?
DINU: Fiindcă te ştiam aicea, fiindcă m-ai chemat. *(Brutal.)* Rina, eu te doresc de multă vreme!
RINA *(după o suspensie*, *ca şi când ar fi căzut de* sus, *dar s-a oprit la jumătatea drumului)*: Şi eu te doresc de multă vreme! Eşti un bărbat, nepăsător, superficial, care ştie să-şi pună o cravată, care nu face caz de nimic mai mult decât de-o partidă de rugby. Care nu se sperie când i se cere o situaţie urgenta…
DINU *(zâmbind):* Tu ştii că eu am venit ca să aduc o situaţie urgentă?
RINA: Nu.
DINU: Ba da. Asta-i motivul pentru care sunt în Bucureşti.
RINA: Numai ăsta?
DINU: Şi încă unul…
RINA: Da, îl ştiu. Nu. Nu că mă iubeşti pe mine. Nu. Ai vrut să evadezi. Aşa-i? Să scapi de-acolo, nu? Să ieşi din Hunedoara aia infernală…!
DINU: Da, vreau să plec.
RINA *(pasionat):* Ah, o urăşti şi tu, nu-i aşa? Eu o urăsc ca pe o duşmancă, ca pe o rivală a mea, pentru tot ce absoarbe şi ţine acolo încleştat cu dinţii ei de oţel!
DINU *(râzând)*: Gelozie?
RINA *(surd):* Da, da. Şi încă odată da. Sunt geloasă pentru el; pentru tine…
DINU: Spune drept: dacă l-ai avea pe el, ai mai fi geloasă pentru mine?
RINA *(sărutându-l agitat):* Dinule! Scumpul meu! Nu ştiu! Nu ştiu!
DINU *(mereu degajat dar şi neaşteptat de lucid)*: Rina, aşa-i că-l iubeşti? Că bărbăţia e la el, nu-i aşa? El e magicianul, el e cel care stăpâneşte Hunedoara aia de ţevi şi de flacără, duşmanca, şi o supune. Nu-i aşa?
RINA *(apărându-se de umbra lui Vladimir):* Ia-mă în braţe! Lasă! Asta-i seara noastră, Dinule!
DINU: Tu ştii bine că acolo-i lupta, nu aici. Tu eşti şi acum acolo. Rina. Şi te gândeşti cu plăcere la golul pe care l-

ai lăsat în casă, plecând.

RINA *(zbătându-se împotriva evidenţei)*: Taci. Dinule, lasă. Hai să mergem să ne aiurim.

DINU: Nu eşti sinceră cu mine, Rino. De când ai stins ţigara, am simţit că-ţi pare rău c-ai venit.

RINA *(izbucnind):* Şi tu?? Tu care umbli cu Hunedoara pe urmele tale din minister în minister, şi mi-o spui ca pe o scuză pentru toate întârzierile?!...

DINU: Cu mine e altceva, Rina. Eu plec.

RINA: Tu poţi să pleci? *(E stupefiată.)*

DINU: Eu plec. *(Uşor cochet.)* Am aventura mea. O aventură cu fizica nucleară.

RINA: Nu înţeleg.

DINU *(nonşalant):* Draga mea, de câţiva ani eu studiez fizică nucleară, pentru mine. E micul meu secret. Acum am ajuns la convingerea că aş fi mai util aici, la reactorul care se face, decât în oricare altă parte. De asta am venit, ca să mă transfere. Încerc să-mi fiu... credincios: mie însumi.

RINA *(pipăindu-l pe obraz*, *mângâindu-l, dezolată că-l pierde):* Spui adevărat, Dinule?

DINU *(dând-o binişor la o parte):* Cu riscul de-a nu mai trece drept un nepăsător amator de rugby. Cu riscul de a nu mai trece drept un înnodător bun de cravate.

RINA: Toţi se aranjează, doamne dumnezeule! Toţi se ţin de ceva!

DINU: În câţiva ani poate ai să auzi despre mine.

RINA *(sălbatic):* Nu mă interesează! Eu vreau să aud acum despre tine, acum! S-aud că nu eşti nimic decât un ins care mă iubeşte. Un ins care a venit special din...

DINU *(cu o uşoară iritare):* Draga mea. Hai să mergem. Ştiu un local pe Ştefan cel Mare, plăcut, discret...

RINA: Mă măcinaţi între voi! Mă măcinaţi parcă aş fi un praf de ăla negru de cărbune. Parcă n-aş avea suflet. Şi cu cât mă măcinaţi am să mă fac mai dură, auzi? Tot mai dură!

DINU *(izbit de un lucru la care el s-a gândit pe alt plan):* Asta-i soluţia, să ştii! *(O spune ca pe o nostimadă, subit.)*

RINA: Soluţia la ce?

DINU: Soluţia pentru cocsul de la Hunedoara. Vorbesc serios *(Dar surâde.)* Cu sufletul e altfel, dar praful trebuie măcinat cât mai mărunt şi remăcinat. Asta este.

RINA *(între zâmbet şi lacrimă):* Ah, rivala, rivala! Şi aici?

DINU *(franc):* Rina, scumpa mea, nu ştiu ce să-ţi spun. Poate trebuia să mă îmbăt înainte de a veni aici. Poate trebuia să te sărut din prima clipă, să nu te las să vorbeşti! Poate şi acum! (Se *repede nefiresc* s-o *îmbrăţişeze.)*

RINA *(puţin amărui):* Fii cuminte, tovarăşe inginer. E inutil să ne mai expunem. Îţi doresc noroc pentru transfer.

DINU: Eşti drăguţă!

RINA *(încercând să glumească)*: Doreşte-mi şi tu noroc pentru când mă voi întoarce la postul meu de dispecer-adjunct.

DINU (pe *jumătate serios):* Poate ai să poţi avansa. *(Sincer.)* Şi când mă gândesc ce râu o să-mi pară că te-am avut aicea şi… Ce prost am fost!

RINA *(flatată de acest prin elan sincer care vine aşa de târziu):* Nu se ştie când am fost proşti, dragul meu. Dar nu cred că acum. *(Îl ia de braţ şi pleacă spre ieşire trecând pe lângă bazinul cu apă.)* Dinule! Cu ce seamănă luminile astea răsfrânte în apă, jucând?… Galbene, roşii, portocalii… Nu ghiceşti? Cu ochii ei…

DINU: Ai cui?

RINA *(cu un început de simpatie şi împăcare):* Ai rivalei mele. Hunedoara. N-ai nimic să-i transmiţi?

DINU: Am ceva…

RINA: O scrisoare? *(Dinu neagă.)* Un pachet? *(Dinu neagă.)* Ceva mai mare? *(Dinu aprobă.)* Fragil? *(Dinu zâmbeşte şi aprobă.)* Crezi c-o să fie mulţumită?

DINU: Cu siguranţă…! *(Îi ia mâna; cu un elan.)* Sărut-o din

partea mea!

RINA *(din care a dispărut orice amărăciune)*: Bine, am s-o sărut!

ACTUL III

Tabloul 7

Peste alt timp. După amiază de aprilie, către ora 6. Blocul muncitoresc din actul I, de astă dată fără faţadă. Se văd complet toate apartamentele. La parter nu e nimeni decât Tereza Schoner care e vizibil preocupată de un lucru şi doritoare să-l comunice cuiva. Ea trage uneori cu urechea când la un vecin, când la celălalt, să vadă dacă n-au venit acasă. Mai aşază o caserolă de alamă, mai potriveşte un preş. Nemaiştiind ce să facă. Scoate tacâmurile dintr-un sertar şi începe să le frece cu vim.

La etaj. Din cele trei apartamente, cel de la mijloc, al lui Urlea. E gol. Băieţelul cel mare al lui Urlea, Ionel, e însă în vizită la bătrânul Rădulescu, alături, unde şade în faţa unui microscop şi priveşte cu atenţie. În timp ce chimistul lucrează la birou, cu faţa spre perete.

Dincolo, avocatul Sădeanu, îmbrăcat în trend şi cu pălărie, e gata să lasă în oraş, iar Virginia în capot şi legată la cap. Deretică odaia cu o perie cu coadă lungă. Se vede că a făcut o scuturătură mal mare, fiindcă lucrurile sunt încă răvăşite.

Camera Rădulescu

ALEXANDRU *(întorcându-se o clipă de la birou, băiatului):* Îţi place?

IONEL *(foarte ocupat, murmură ceva de neînţeles.)*

ALEXANDRU: E-n regulă! *(Îşi vede mai departe de treabă.)*

Camera Sădeanu

CLAUDIU *(cu zâmbetul lui ironic):* E incomplet ce faci. Dacă nu mă mături şi pe mine te-ai ostenit degeaba.

VIRGINIA *(fără să se tulbure):* Noroc că-ţi cunosc acuma toată gama. Du-te şi te plimbă, vrei?

CLAUDIU *(aşezându-se provocător pe un colţ de birou):* Vasăzică mă cunoşti, nu? De-acum altă partitură, nu? Rap, rap-bum!! Bum! Rap! rap-bum, bum!

VIRGINIA *(fără să se oprească):* Tu nu te simţi incomplet? Eşti ca un instrument care nu e-n stare să scoată decât o singură melodie chinuită. Un fel de pianolă cu arc.

CLAUDIU *(ricanând):* Într-o zi, melodia asta se chema dragoste. *(Virginia nu răspunde.)* De altfel, te înşeli. Dimineaţa scot cele mai sublime melodii patetice şi progresiste. *(Tulburat de o amintire.)* Acum câteva zile chiar, am apărat sacra orânduire a familiei care se destrăma. I-am convins, ca Orfeu. Aşa că vezi, doamnă, că sunt mai melodios decât îţi închipui. *(Amintirea stăruie.)* Era şi un copil acolo…

VIRGINIA: Eşti destul de deştept ca să-mi închipui că poţi juca orice.

CLAUDIU *(sarcastic):* Mersi!

VIRGINIA: Ai izbutit să-i înşeli şi pe ei, aşa cum ai izbutit să mă înşeli şi pe mine.

CLAUDIU: Asta-i rechizitoriul de infidelitate?

VIRGINIA: Infidelitate? Singura ta fidelitate e că-i înşeli pe toţi. Pe tine inclusiv. De altfel, nici tu nu ştii când eşti sincer sau nu. *(Claudiu izbit de acest diagnostic nu răspunde. Virginia se opreşte din dereticat.)* Ascultă, Claudiu: vreau să-ţi propun ceva.

CLAUDIU *(cu un rânjet sarcastic)*: Poftim! Cam ştiu ce vrei să-mi spui. Despărţirea.

VIRGINIA: Nu ştii nimic. Vreau să-ţi propun să organizăm puţin „înşelătoria* asta. *(Mirare la Claudiu.)* Încearcă să

te porţi frumos cu mine, cuviincios. Să faci ca şi când m-ai preţui. Ca şi când ai şti că muncesc pentru un lucru serios şi important.

CLAUDIU *(frământându-se)*: Bine, dar ce e...?

VIRGINIA: Încearcă! În cadrul sistemului tău de înşelătorie generală, alege-ţi coarda asta. Închipuie-ţi că eşti la bară, că vorbeşti pentru efect. Tratează-mă ca pe un om! Ca pe un client, poftim, care dacă nu-ţi plăteşte alt onorariu...

CLAUDIU: Ştiu, casa şi celelalte...

VIRGINIA: Nu casa şi celelalte. Şi casa. Şi curăţenia pe care ţi-o fac. Ceaiul pe care ţi-l aduc. Dar nu asta. Faptul că-ţi vorbesc cu politeţe. Că păstrez aparenţele unei căsnicii normale. Că te consider, totuşi, bărbatul meu faţă de toată lumea. Vezi, şi eu mă pretez la această înşelătorie...

CLAUDIU *(mai slab):* Mă mir. Tu care eşti o fiinţă...

VIRGINIA: De ce să te miri? Uneori îmi imaginez chiar că aş mai putea fi mulţumită cu tine. *(Îl priveşte cu ceva din afecţiunea veche.)*

CLAUDIU *(scâncind ironic):* Psihoterapie!

VIRGINIA: Cum vrei să-i zici. Uite, îţi cer asta. Sergiu o să vie acum două săptămâni în vacanţă. Încearcă să te porţi ca şi când între noi totul ar fi în ordine. *(Cu implorare.)* Măcar două săptămâni. Dacă nu pentru mine, pentru el. Băiatul nu trebuie amestecat în toate gunoaiele.

CLAUDIU *(privind fotografia băiatului pe perete, oarecum impresionat)*: Şi speri că-n modul ăsta...?

VIRGINIA *(demn):* Sunt datoare să sper.

CLAUDIU *(anxios):* Şi pe urmă? *(Tăcere.)*

VIRGINIA *(copleşită de amărăciune):* Acuma lasă-mă, te rog, să termin, că e târziu.

CLAUDIU *(se ridică de pe birou, accentul nevestei lui l-a pătruns; îşi pune din nou pălăria*, *iese reluând ca un ecou):* ...E târziu? *(din uşă, întorcându-se, cu o voce neobişnuit de profundă)*: Eu te-am considerat

totdeauna un om, să ştii. *(Sincer.)* Fără să simulez.

VIRGINLA *(o vibraţie stăpânită*): Bine, lasă. *(Continuă să şteargă pereţii.)*

Camera Rădulescu

IONEL: De ce se văd astea aşa verzi, tovarăşe?

ALEXANDRU *(întorcându-se de la birou):* Pentru că sunt verzi tovarăşe. Mai ai? *(Scoate din sertar alte lamele. Băiatul se apropie, se uită la cărţi.)* Ia-le şi p-astea.

IONEL: Ştii că l-au prins pe Dipşe cel Moare? Mi-a spus tata.

ALEXANDRU: L-au prins? Da' cine??

IONEL: Nu ştii? Toată lumea ştie. Îi cel mai mare hoţ care a existat în ţara Haţegului. Atâta a mai furat! Zicea mama să fim cuminţi că vine Dipşe. La toţi le era frică de el. Dumneata cum de nu-l ştii, tovarăşe?

ALEXANDRU: Nu-l ştiu, tovarăşe. *(Rămâne nostalgic.)* Ca să vezi: pe Dipşe cel Mare, îl cunosc toţi. De Alexandru Rădulescu-Firu nu ştie mai nimeni.

IONEL: Cine-i acela Rădulescu-Firu?

ALEXANDRU *(dându-i lamelele):* Ia-le şi pe astea şi te uită la microscop.

(Se aude o maşină care opreşte. Tereza priveşte, e bucuroasă că vine cineva. Vladimir şi Rina Calistrat trec pe după colţul casei şi intră la ei. Camera Calistrat. Patul nefăcut. Cutia cu pick-up deschisă. Sticle cu coniac pe masă. Soţii Calistrat sunt cam stânjeniţi.)

RINA *(după ce a examinat fugitiv camera, se întoarce şi vrea să se arunce de gâtul lui Vladimir, dar se stăpâneşte. El pare că abia acum vede dezordinea pe care a lăsat-o şi încearcă să pună lucrurile la loc. Ea, scoţându-şi mănuşile):* Cum se face că erai la gară?

VLADIMIR: Întâmplător. Aveam de vorbit pentru un transport de materiale.

RINA: Da’ ce, inginerul-şef se ocupă de materiale la voi?
VLADIMIR *(nu răspunde; spune încurcat)*: Am lăsat cam dezordine. M-am grăbit azi dimineaţă.
RINA *(scoţându-şi fulgarinul):* Bine. Cel puţin o să am şi eu un pic de treabă.
VLADIMIR: Cum e la Bucureşti?
RINA: Călduţ. La voi aici e mai rece *(La o privire scrutătoare a lui Vladimir*, *rectifică.)* La noi aici. Tu ce faci?
VLADIMIR: Acelaşi luciu.
RINA: Florile astea cine ţi le-a adus?
VLADIMIR: Nu mi le-a adus nimeni. Eu le-am adus.
RINA: Ai slăbit. Ai fost bolnav?
VLADIMIR: Nu. Ei, acum mă duc.
RINA: Nu mai stai puţin cu mine?
VLADIMIR: Nu pot, Rina. *(Cu un grăunte de duioşie ascunsă.)* Poate eşti obosită, culcă-te.
RINA: Vii târziu?
VLADIMIR: Am să viu devreme. Sper. Când sună la cocserie.
RINA: Dar ce legături ai tu cu cocseria?
VLADIMIR *(ironic):* Am şi eu legăturile mele.
RINA *(aruncându-se, în sfârşit, de gâtul lui)*: Vlad!
VLADIMIR (încurcat, *încercând s-o desprindă):* Bine, bine. Hai. Bună seara! *(Iese, se aude maşina plecând. Rina se aşază fericită intr-un fotoliu. Tereza*, *după ce a privit de la ea plecarea maşinii*, *merge şi bate la uşa soţilor Calistrat.)*
RINA: Intră. Cine e?
TEREZA: Eu sunt, doamnă. Aţi venit?
RINA: Da.
TEREZA: Ioi ce bine c-aţi venit! V-aţi dus şi eu n-am ştiut vorbi cu nimeni, am putut să bolânzesc. Ioi da’ fainã este doamna. La Bucureşti e frumos tare. Cumpărat-aţi ceva?
RINA: Am mai cumpărat.
TEREZA: Aici nu-i nimic, numai lucruri rele. Şi eu am vroit

să cumpăr la Todoruţ ceva, dar mai bine mai aşteptăm. Ştiţi ce-a făcut?

RINA: Cine?

TEREZA: Todor. Am vroit să-l schimb de la cocs; el nu şi nu, e încăpăţânat. După amiază mai lucrează ceva, dar nu ştiu ce că nu vrea să-mi spună. Nu mai e copilul care a fost. Atâta se uită de urât la mine! Asta aţi luat-o, doamnă? Apoi asta-i şi la noi aici. De la Bucureşti aţi luat-o?

RINA: Da.

TEREZA: Apoi, asta e şi la noi aici. Nu s-a meritat să mergeţi la Bucureşti pentru atâta.

RINA *(cu altă intenţie):* Şi eu cred că nu s-a meritat…

TEREZA: Vai, doamne, supărat a fost domnul inginer!

RINA *(atentă):* De unde ştii?

TEREZA: Ştiu eu. Când venea noaptea târziu totdeauna nu se culca până nu punea la gramofon o muzică, asta care îi place şi la doamna.

RINA (mişcată): Serios?

TEREZA: D-apoi. Într-o zi ne-am întâlnit pe scară, zice: Tereza-neni, nu ştii unde se capătă nişte flori de iorgovan? — Ba cum să nu — zic. Cred că era şi o ţâră…

RINA: Nu mai spune! *(Din cochetărie.)* Dar de ce?

TEREZA: Nu cred că i-o plăcut că aţi plecat chiar acuma când a avut baiul.

RINA: Ce a avut?

TEREZA: Baiul. Nu ştiţi? Apoi a fost bai mare. Mi-a spus mie Uivary, care lucră la uzină. Au vrut să-l închidă.

RINA: Pe cine?

TEREZA: Pe domnul inginer. Că în ziua când aţi plecat, a oprit uzina.

RINA (*stupefiată*, *cade pe un fotoliu): A* oprit uzina?

TEREZA: A fost ceva defect la motor. Zice Uivary, chiar atunci când aţi plecat. Şi încă nu s-o gătat. Or venit şi de la minister, fuga-fuguţa.

RINA *(punând mâna pe telefon):* Alo! Tovarăşul inginer

şef. Vlad? E ocupat? Spune-mi, e o comisie de anchetă acolo... care...? Pleacă astăzi? Face procesul-verbal acuma? Mulţumesc. *(Închide, punându-i lui Tereza stofa în mână, ca să scape de ea mai repede.)* Uite, ia dumneata stofa asta, şi...

TEREZA: Apoi... eu ce să fac cu ea? Cât costă?

RINA *(încercând s-o facă să plece)*: Ia-o!... Am primit-o şi eu cadou...

TEREZA: D-apoi... Ce să fac eu cu ea?

RINA *(agitată)*: Nu ştiu. Şi zici că domnul inginer era abătut?

TEREZA: Cred şi eu că era. Apoi, fiecare cu necazul lui. Nu merg lucrurile tot oblu. Iacă şi eu...

RINA: Lasă că-mi spui altădată...

TEREZA: Spun, da. *(Începe să plângă subit.)* Vai doamnă, atâta-s de amărâtă şi eu, doamnă!

RINA: Da' ce-i, Tereza-nani?

TEREZA *(plângând):* Atâta-s de amărâtă, doamnă, pentru Todoruţ. Nu mai ascultă, nu mai vrea să meargă la Arad! Bate-l Doamne pe cine l-a bolânzit pe Todoruţul meu!

RINA: Lasă, Tereza-nani, că şi aici e bine. *(Telefon.)* Alo, da. Cine-l, caută? A, da. *(Liniştindu-se.)* Ştiu. Am să-i comunic. Foarte bine. *(Îşi ia carneţelul, notează şi pune nota lângă telefon. E mulţumită că a intrat într-un rost mai vechi.)* Lasă, Tereza-neni. *(Cu mai multă convingere decât adineaori.)* Că nu e chiar aşa de rău nici aici... *(O împinge spre uşă, binişor.)*

TEREZA: Apoi, dacă aveţi nevoie să vin să vă ajut la orânduit, că la mine-i făcut tot.

RINA: Bine, am să te chem eu, dacă e nevoie...

TEREZA *(ieşind, vede vasul, cu surpriză plăcută):* Iacă a găsit domnul inginer Iorgovan!... *(Pleacă la ea unde continuă să se smiorcăie şi să cureţe tacâmuri în vreme ce Rina începe să strângă lucrurile din cameră, încet, fără să se grăbească.)*

(Între timp, Petre Urlea s-a *întors acasă, a intrat, a văzut că nu e nimeni şi a plecat alături, la Rădulescu, unde şi-a descoperit feciorul umblând la aparate tehnice.)*

URLEA: Noroc, tovarăşe inginer.

ALEXANDRU: Să trăieşti, tovarăşe Urlea. Ce faci?

URLEA *(lui Ionel):* Mă, da tu aicea eşti, vândrocule? N-a avut cine strica aparatele astea frumoase? *(Lui Alexandru.)* D-apoi, tot lucraţi, tot lucraţi?

IONEL: Tată, să vezi cum se vede prin oglinda asta!

ALEXANDRU *(lui Petre*): E ca şi cum m-ai întreba: tot cu ochi albaştri, cu ochi albaştri?

URLEA *(zâmbind):* Hm! *(Despre Ionel.)* Dar nu strică el nimic aici?

ALEXANDRU *(cu tâlc):* Nu ştiu. La urmă. Să nu vă pară rău dacă iese chimist şi nu iese sportiv.

URLEA *(zâmbind):* Are el grijă să dea şi-n minge, aşa-i? Hai mă, poţoc!

IONEL: Mai lasă-mă tată, să mă uit!

URLEA: Dar poate că tovarăşul inginer…

ALEXANDRU: Lasă băiatul aici la mine. Am să-l învăţ să joace şi şah. Pe nepotu-meu tot eu l-am învăţat fizică — acum e la reactor, la locul lui. *(Melancolic.)* A devenit ambiţios, nu mai vrea să primească niciun leu de la mine. Peste vreo doi ani o să-nceapă să-i dea şi lui Ionel fetele telefoane la mine… Mai vorbesc şi eu atuncea câte un pic. *(Serios.)* Ştii că praful de cocs e din ce în ce mai bun? S-a împuţinat serios sulful şi substanţele volatile.

URLEA: Da, ştiu. Şi ştiu că-i mai bun de când te ocupi dumneata de degresare, adică de când ai ieşit o ţâră din laboratorul acela…

ALEXANDRU: Şi umiditatea a scăzut la 4% şi o să mai scadă.

URLEA: Îmi place aici. La noi, de ce nu-i ca aici?

ALEXANDRU *(scăpând o mărturisire):* Mie, dimpotrivă, îmi place cum e la voi.

URLEA *(foarte cordial):* Apăi, atunci, de ce nu vii şi pe la noi odată?
ALEXANDRU *(luminându-se):* Am să vin, zău am să vin...

Camera Sădeanu

VIRGINIA: Intră.
URLEA *(cam ţeapăn)*: Tovarăşă Sădeanu, aş fi vrut să vorbesc ceva cu dumneata.
VIRGINIA: Vai, cum m-ai găsit! Şi cu casa întoarsă pe dos!
URLEA: Nu-i nimic.
VIRGINIA: Şi legată la cap!
URLEA *(amintindu-şi):* Da, şi eu... nu sunt bărbierit...
VIRGINIA: Ştii ce? Lasă-mă puţin să mă aranjez şi pe urmă... stăm de vorbă. *(Cu oarecare stângăcie.)* E important?...
URLEA *(Privind-o fix):* Destul de important.
VIRGINIA: Despre cocs?
URLEA: Nu...

(Virginia rămâne intrigată. Urlea iese şi se duce la el, unde începe să se bărbierească cu grijă. Virginia pune câteva lucruri la loc, apoi îşi scoate basmaua şi începe să-şi pieptene părul lung; Dacă oglinzile respective sunt pe acelaşi perete, pregătirea aceasta simultană schiţează o involuntară intimitate.)

Camera Calistrat. Telefon.

RINA: Alo. Da. Cu dânsul? Nu puteţi să-i spuneţi decât lui? Da, soţia la telefon. Probabil că e ocupat. Da, spuneţi. *(îşi ia o hârtie şi înseamnă.)* Câţi kilowaţi? Da, am notat Ce fel de releu? Da. Nu ţin carcasele? A, ţin? Foarte bine! Da. Bună ziua. Cum mă cheamă? Ecaterina. Da. Tovarăşa Ecaterina Calistrat.

Camera Sudrigean. Tereza a simţit că a venit cineva şi

vrea să meargă să converseze. Bate în perete. Rozica nu răspunde. Bate în uşă, Rozica nu răspunde.

Camera Rădulescu

ALEXANDRU (care *n-a mai auzit niciun zvon în cameră.):* Ei!

IONEL *(îl priveşte de câteva clipe):* Sunt curios ce faci dumneata acolo.

ALEXANDRU *(bonom):* Eşti curios? Atunci ai păţit-o. *(Îl ia pe Ionel şi-l pune pe genunchii lui. Studiază împreună.)*

Camera Sudrigean. Se aude un fluierat. Rozica vine în faţă şi nu vede nimic. Deschide geamul lateral. Stelică sare înăuntru pe geam. E mai ferchezuit decât ultima oară.

ROZICA: Eşti nebun?

STELICĂ: Cine a murit? Sunt nebun, na! De mutrişoara dumitale!

ROZICA: Cum poţi să faci aşa ceva?

STELICĂ: Pst! Babacu e la bile. (Cu *un aer uşor preocupat.)* Rozico, să mor eu dacă nu-mi place de tine. *(Rozica surâde amuzată.)* Zău, na! Pe ce vrei tu!

ROZICA: Dacă ţi-ar place n-ai sări pe fereastră.

STELICĂ: Ba aş sări şi pe Caraiman!... Nu-ş cum dracu mă potcovişi aşa cu ochii ăia ai tăi... Ştii cum? Praf m-ai făcut!

ROZICA *(imitându-l, cochet):* „Sanchi...!"

STELJCA: Niciun sanchi! E albastru, Rozico. I s-a făcut lui Stelică de deochi, mă-nţelegi?

ROZICA: Stinge-ţi cărbuni, c-aveţi destui la combinat.

STELICĂ *(necăjit):* Ce să stingi?! Aş stinge eu ochii ăia care-i ai cu nişte sărutări serioase să nu mai arză aşa...! Mă furnică tot când mă gândesc la tine, auzi!? *(A părăsit tonul de şagă, şi acum pare cu adevărat muncit.)*

ROZICA *(râzând):* Dă cu apă rece.

STELICĂ *(înciudat):* Fiţi-ar mutra să-ţi fie! Cu apă rece, ai? Uite, zău, cum vine seara mă ia cu un oftat şi ooftez!... Ba ieri mă dusei şi la infirmerie, zic: dă-mi ceva să nu mai oftez că p-ormă zic neastelienii că am tignafes.

ROZICA *(râzând tot mai tare)*: Şi ce ţi-a dat?

STELICĂ: Ce să dea ei dacă tu nu dai... nici doi bani pe mine? Ah, şi când îţi văd mâinile alea, până la umăr... Să-ţi pui mâneci, te rog eu. Vrei să fac temperatură?

ROZICA *(la fel):* Îţi trece.

STELICĂ: Bine-ar fi, zău. Păcat de mine să mă topesc aşa... *(Cu implorare şi ameninţare.)* Rozico! M-auzi tu!? *(Dintr-un salt e lângă ea, o cuprinde pe după umăr.)* Ce vrei să fac pentru tine, ia! Spune-mi şi fac ce vrei tu, să-nebunesc.

ROZICA *(la fel)*: Să mă laşi.

STELICĂ *(cu dezolare):* Păi, ce, pot? Te ţin, ştii cum? Cum ţine cofrajul cimentul, de jur împrejur. *(Îi sărută umerii.)*

ROZICA *(îl îndepărtează râzând):* Da' ce, aşa face cofrajul cu cimentul la voi?

STELICĂ *(cu oarecare candoare):* Tu, sunt curat pe mină! ... Te-aş mângâia niţel. Toată ziua piatră şi piatră... Şi tu eşti piatră, auzi, da' măcar eşti mai netedă... Nu te mai hlizii aşa, că tot aia e. De mine râzi? Păi să nu mă iau de guriţa ta aia roşie, spune? *(Vrea să pună mâna iar, Rozica fuge după masă.) Te* găsesc eu, Rozico, n-ai grijă. D-aici nu mai scăpăm niciunul. *(Fuge puţin după ea.)*

ROZICA *(râzând, puţin speriată, puţin provocatoare):* Ce doreşti?

STELICĂ: Mult mă mai învârţi aşa?

ROZICA: Eu te învârt?

STELICĂ *(oprindu-se):* Ziua se-nvârte turnul ăla cu mine, numai când mă gândesc c-aş putea să...

ROZICA *(oprindu-se şi ea, cu zâmbetul în ochi)*: Să ce?

STELICĂ *(face un salt, a prins-o. Ea râde nestăpânit, apoi tace brusc şi-l priveşte cu ochii ficşi. El, mai surd.)* Tu!...

Stelică nu-i golan, să ştii. În chestii d-astea măndel e mormânt, nu s-a pomenit. Ai cuvântul meu.

ROZICA *(râzând iar, dar mai încet):* Stelică, lasă-mă-n pace…

STELICĂ *(privind-o puţin tragic în ochi):* Hai că mă placi şi tu, ce! Dacă nu m-ai place şi tu… m-aş lipsi de toate.

ROZICA: Eşti aşa de comic! *(Iese din strânsoarea lui.)*

STELICĂ *(încordat):* Tu. De ce faci pe nebuna cu mine? Mă iei de şmecheros? N-oi mai fi văzut ca mine te pomeneşti. Ei fi bună de călugăriţă… *(Iscoditor.)* Ce zici?

ROZICA *(râzând nervos):* Treaba mea.

STELICĂ: Şi a lui Radu, nu? Nu erai tu cu Radu astă toamnă? Nu te-a făcut ăla toate balurile şi toate pânzele din Hunedoara. Zi că nu!

ROZICA *(sfidătoare):* Şi ce?

STELICĂ *(cu neîncredere):* Şi nu s-o fi legat de tine, huiduma naibii, c-o fi fost sec?!…

ROZICA *(cu acelaşi* râs): Poate că s-a legat.

STELICĂ (cu imputare): Vezi tu? Şi cu mine ce ai, fato? Pe mine de ce nu mă vrei, tu?

ROZICA *(oprindu-se din râs, îl priveşte fix, ciudat)*: Cu tine?…

STELICĂ: Ce-s mai urât ca Radu? Oi fi mai fleţ ca el, ai? Că stau să mă uit la tine cum te sclifoseşti. *(Vibrând.)* Că mă uit la tine ca la o icoană, ai, de prost ce sunt. Ce-oi fi zicând tu acuma: mă da' prost e, uite cum stă şi se uită. Şi mie mi se rup mâinile după tine… şi tremur tot… *(O apucă; mirat.)* Uite că tremuri şi tu! *(Mic spasm de râs ţâşnit la Rozica.)* Păi atunci de ce, spune! De ce mă-nnebuneşti aşa? *(Hotărându-se.)* Tu, să ştiu că stau 10 ani la răcoare şi nu te las! *(O trage spre divan. Rozica începe să plângă. Stelică se opreşte descumpănit.)* Ce-i tu? Spune. Vorbeşte! Rozico! De ce te uiţi aşa la mine? Ce ţi-am făcut? Ce, eu nu-s ca alţii? Nu? *(Vede ceva în ochii plânşi ai fetei.)* Da cum sunt? Da cum sunt, tu? *(Cu teamă.)* Da cum sunt, tu? *(Cu*

bucurie). Da cum sunt, tu?!! *(Începe s-o sărute nebun şi Rozica, încă plângând, iese în camera cealaltă, lăsându-l pe Stelică singur.)*

Camera Sădeanu.

VIRGINIA *(puţin nesigur):* Intră. *(Intră Petre Urlea, priveşte camera şi înfăţişarea nouă a Virginiei.)* la loc te rog. *(Se aşază amândoi. Tac o clipă stingheriţi.)* Se încălzeşte afară.

URLEA: Da. E timp bun pentru semănat

VIRGINIA: Când am fost la Călan, am văzut câmpurile. Sunt frumoase.

URLEA: Tovarăşă Sădeanu, mie mi s-o părut ceva. Ori c-am auzit, nu ştiu dacă e drept. *(Scurtă încordare.)* Nu te-ai gândit dumneata să candidezi pentru Partid?

VIRGINIA *(cu o surpriză bucuroasă):* Să candidez eu pentru Partid?

URLEA: Spune adevărat!

VIRGINIA: Cum să-ţi spun?... M-ai luat foarte direct, tovarăşe Urlea. Vrei să-mi afli toate gândurile.

URLEA: Dumneata eşti o fiinţă muncitoare şi conştientă. Eu de câţiva ani te văd pe dumneata tot aşa. Dumneata ne-ai ajutat, dintre funcţionari, cel mai mult, în ultima vreme, mai ales.

VIRGINIA: Era normal...

URLEA: Nu toţi înţeleg la fel. Aşa că dacă ai fi vrut să ne propui, ne-am gândit că poate n-ar fi...

VIRGINI A: Cine s-a gândit?

URLEA: Eu *(Scurtă pauză.)* M-am cugetat că ar fi bine să fii mai aproape de nod.

VIRGINIA *(încercând să priceapă intenţia):* Mai aproape de... *(Îl priveşte cu oarecare insistenţă.)*

URLEA: Da.

VIRGINIA: Asta... au spus-o tovarăşii?

URLEA: Nu. Ei te cunosc mai puţin.

Eu te cunosc mai bine.

VIRGINIA *(cu un ghimpe de cochetărie):* Mă-ntreb cât de bine mă cunoşti, tovarăşe Urlea. O femeie e, în general, destul de greu de cunoscut. Dumneata, deşi stai în vecini toată ziua, eşti preocupat de alte lucruri. În general, toţi sân tem preocupaţi.

URLEA: Totuşi, trebuie să ne facem timp să vedem şi oamenii dimprejurul nostru.

VIRGINIA: Şi dumneata… ţi-ai făcut timp?… Vorbesc în ceea ce mă priveşte pe mine.

URLEA *(liniştit):* Da, tovarăşă Sădeanu. De multe ori.

VIRGINIA: Atunci… dumneata ştii care-i situaţia la noi. Nu crezi că situaţia asta e un obstacol pentru a deveni candidat de Partid?

URLEA: Vorbiţi de tovarăşul avocat? Poate că nici el nu-i un om rău.

VIRGINIA *(muşcându-şi buzele):* Da, nu-i un om rău…

URLEA: În orice caz, văd că nu v-a influenţat cu nimic.

VIRGINIA (scapă *un cuvânt):* Dimpotrivă.

URLEA *(atent):* Cum, dimpotrivă?

VIRGINIA: Vreau să spun, îl influenţez eu pe el. *(A reparat.)*

URLEA: Poate că-l vom putea schimba şi mai bine când veţi avea o legătură mai mare cu noi.

VIRGINIA: Tovarăşe Urlea, să vorbim deschis: — da, e adevărat, eu doresc să intru în Partid, pentru a avea o familie mai solidă decât a mea.

URLEA: Ştiu, tovarăşă Sădeanu. Tocmai aşa m-am gândit şi eu.

VIRGINIA: Îţi sunt deci recunoscătoare pentru că ai venit să mă întrebi, să mă faci să-mi clarific propriile mele intenţii. Dar sunt alte două lucruri care trebuie descurcate înainte.

URLEA: Soţul.

VIRGINIA *(nu răspunde imediat*. Apoi, cu o *sforţare):* Cu soţul dacă-mi dau osteneala, aş putea să mă înţeleg destul de bine… Cu toate că are slăbiciunile lui… ca orice om…

URLEA *(cu o privire puţin ironică):* Mă rog. *(Apoi cald, omeneşte.)* Deşi… mie aţi putea să-mi spuneţi…
VIRGINIA *(repede):* Ba tocmai dumitale nu pot să-ţi spun.
URLEA: De ce? Fiindcă sunt în Biroul organizaţiei de bază?
VIRGINIA *(privindu-l într-un anumit fel)*: Nu. Nu pentru asta. *(Vorbind parcă în principiu.)* În general, despărţirea e treaba cea mai uşoară. Dar ce rezolvă? Spune şi dumneata.
URLEA: Şi al doilea lucru?
VIRGINIA: Al doilea e că nu ştiu dacă toţi tovarăşii din organizaţie gândesc la fel ca dumneata despre mine.
URLEA: Crezi că eu gândesc despre dumneata într-un fel aparte?
VIRGINIA: Mi-e teamă că da…
URLEA: Crezi că dumneata n-ai avea meritele pe care eu ţi le văd?
VIRGINIA: Cred că dumneata ai fi dispus să-mi vezi şi merite pe care poate că nu le am.
URLEA: Şi lucrul acesta te-ar supăra tovarăşă Sădeanu?
VIRGINIA: Pentru dumneata mai mult decât pentru mine.
URLEA: înţeleg. Crezi că sunt puţin neprincipial cu dumneata. Nuni aşa?
VIRGINIA: Eu n-am dreptul să te judec.
URLEA *(luând o hotărâre bruscă):* În schimb, tovarăşii din organizaţia de bază au dreptul. Şi ei mă vor judeca dacă am greşit.
VIRGINIA: Nu-mi închipui că vei fi în stare să mergi să le spui.
URLEA: Aşa de puţin mă cunoşti? Le voi spune totul în prima şedinţă. Îţi mulţumesc că mi-ai atras atenţia.
VIRGINIA: Şi eu îţi mulţumesc tovarăşe Urlea că ai înţeles. E mai bine aşa.
URLEA *(privind-o serios*): Sunt sigur totuşi că n-am greşit. Noroc, tovarăşă Sădeanu!
VIRGINIA *(ezită o clipă*. *Apoi bate palma):* Noroc!

Camera Urlea.

De o clipă s-a *întors din oraş Vica şi Gavrilaş, băiatul cel mic. Petre Urlea îi găseşte acasă.*

URLEA *(cu o oarecare exaltare*): Aţi venit? *(Gavrilaş se suie în braţe la tatăl* său.) Ce-i nou?
VICA: Nimic. Am târguit. Ionel, unde-i? (Urlea arată la Rădulescu.) Tu, Petre, o să fie bine!
URLEA (puţin *descumpănit):* De ce?
VICA: Am eu semnele mele. Toată ziua mi s-a bătut ochiul drept.
URLEA: Cu ce-o să fie bine?
VICA: Nu ştiu.
URLEA: Cu cocsul? Apoi cum să nu fie bine că am ajuns aproape de 290?
VICA: Vezi?
URLEA: Văd, şi ştiu c-au muncit oamenii toţi, cât au putut!
VICA: De aceea, mi se bătu.
URLEA: N-auzi tu, că-i tot una? Iese că trudim, şi-i bine pentru că muncim şi suntem oameni.
VICA: Da, da, s-a întâmplat ceva bine. Ori se întâmplă.
URLEA *(tulburat):* Acum? *(Vica dă din cap. Urlea strigă.)* Tu, s-a întâmplat o-am vrut noi aşa! *Din* tăria noastră s-a întâmplat, nu din ochiul tău.
VICA: Cum e. Numai să fie bine!
URLEA *(o cuprinde, şi o sărută. Vica se miră):* Ce-i, nu ţi s-a bătut ochiul că te ţuc astăzi?

După ce s-a auzit maşina au intrat simultan. Fiecare la el. Inginerul Calistrat şi Teodor Frenţiu. Inginerul e obosit, tras, dar Frenţiu e alb şi descompus la faţă ca un om beat. Nu trece niciun minut şi dinspre Frentiu se aud lamentările tot mai tari ale Terezel.

Camera Frenţiu.

TEREZA *(sărind):* Vai de mine, Todoruţ. Da ce-i cu tine?

Uite-l c-abia se ţine în picioare. Măi Todoruţ! Ce ai, dragul bunii?

TEODOR *(slab):* Nimic…

TEREZA: Dară nimic, că eşti alb ca peretele. Să-ţi dau să minei?

TEODOR *(clătinându-se):* Nu-mi trebuie.

TEREZA: Tolvai! D-apoi, te-ai îmbătat ori ce? *(Teodor se reazămă de pat, să se culce.)* Mă copile! Eşti beat de cap? Spune! *(Îl zgâlţâie.)* Spune! Tolvai, că-d ca mort.

TEODOR *(slab)*: Lasă-mă…

TEREZA *(ajutându-l să se suie în pat, îl descalţă):* Vai de mine, da unde te îmbătaşi aşa, ca porcu? Băga-s-ar dracu în vinarsul lor! Uite că nici nu mai mişcă! *(Strigă tare.)* Tolvai! *(E disperată.)* Tolvai, veniţi! Doamnă! Hallo! *(Inginerul care apucase să se dezbrace îşi pune ceva pe el şi vine cu Rina. De sus coboară Urlea, de la Sudrigean Stelică împinge uşa şi năvăleşte.)* Veniţi că moare pruncul meu!

VLADIMIR: Ce s-a întâmplat?

TEREZA: Iacă moare, mânce-l mama, acuma când am putut să plecăm de aici că avem bani. Ia! Oare ce-o fi băut? Chemaţi doctorul! *(Între timp, Alexandru Rădulescu constatând că Ionel a adormit la el în braţe, l-a pus pe divan şi a coborât şi el.)*

VLADIMIR: N-a băut nimic. E ameţit.

TEREZA: D-apoi ce ameţeala dracului îi asta?

ALEXANDRU: Gaz de cocs.

VLADIMIR: Exact: S-a spart o ţeavă la cocserie şi au reparat-o sub presiune.

RINA: Cum, sub presiune?

VLADIMIR: Sub ţâşnitura de apă şi gaz, să nu strice şarja. S-au pus în flanc, toată echipa, şi au lucrat pe rând, cât au putut, cu meşterul la urmă. Mi-a spus Comeanu.

TEREZA *(bocind):* Todoruţul nostru, de ce faci tu de-astea?

RINA *(crispată):* Şi acum ce se întâmplă?

VLADIMIR: Nimic. Doarme. Mâine îl doare puţin capul.

TEREZA: Vai de mine!
ALEXANDRU: N-o să-l doară. *(Pleacă să aducă ceva de la el.)*
RINA: Vad, da' e nemaipomenit.
URLEA: Da ce, tovarăşă? Era vorba de o şarjă întreagă. Ce credeţi că fac oamenii noştri? Fotea nu s-a opărit la genunchi, în iarnă, că s-a băgat să astupe o conductă cu ulei? Ia întreabă-l! *(Rina se întoarce spre Stelică pe care nu-l luase în seamă.)*
STELICĂ *(ca şi când n-ar da doi bani pe isprava lui):* Eh!... *(Lui Urlea mai încet, cu imputare.)* Mucles!
URLEA: Da' tovarăşul Calistrat nu s-a băgat de două ori până acum în cazanul încins, la termocentrală, să lucreze sub furtunuri ou apă, la 60 grade?...
VLADIMIR *(trecând repede):* Lasă. *(Povesteşte tot despre Frenţiu.)* L-am găsit ieşind de la Colţul Roşu. S-au dus toţi acolo. Au moţăit. N-au vrut să spună la nimeni.
TEREZA (mai *încet):* Tolvai, tolvai!
RINA *(între stupoare şi admiraţie):* Da' sunteţi nebuni toţi?
TEREZA: Vedeţi, doamnă? Vedeţi ce-s în stare să facă? Iacă Hunedoara! *(E furioasă.)*
URLEA: Ai dreptate, asta-i Hunedoara. De-aici des oameni.
ALEXANDRU: Lasă-l să doarmă acum. *(Dând bătrânei o sticluţă.)* Dă-i câteva picături.
TEREZA: Da' nu i-o fi nimic?
URLEA *(cu un zâmbet în ochi):* Nu ştiu. Să discutăm cu sindicatul şi utemeul, să vedem. Poate... pică vreo premie!...
TEREZA: Ioi! O, Todoruţul bunii! *(Se duce să-l sărute. Ies toţi.)*
STELICĂ *(rămânând la urmă, ca o ultimă ştampilă):* Valabil, neamule!
URLEA *(în trecere):* Da, tovarăşă Sădeanu. Frenţiu a făcut un gest frumos. N-ai venit să-l ajuţi?
VIRCINIA: Dacă ai fost dumneata acolo, e de-ajuns.

Camera Calistrat.

RINA: Cum a fost?
VLADIMIR: Cine?
RINA: Ancheta.
VLADIMIR: Ancheta mea? Bine, cum vrei să fie?
RINA *(binişor):* Şi a mea?
VLADIMIR *(o priveşte lung):* Eu nu fac anchete în legătură cu tine. *(Adaugă. Mai scăzut.)* Aştept să-mi spui singură.
RINA *(bucuroasă şi timidă în acelaşi timp):* Tocmai asta şi vreau, Vlad. N-ai niciun motiv să fii neliniştit, niciunul. Pot să-ţi spun numai atât: că ai o proastă de nevastă care nu v-a înţeles, pe tine în special. Şi nu s-a înţeles nici măcar pe ea, fiindcă bărbatul ei n-a prea ajutat-o până acum... *(Sună telefonul. Vladimir ridică greoi sub impresia scurtei confesiuni.)*
RINA: Uzina?
VLADIMIR *(în pâlnie):* Da, eu. Noroc. *(Rinei.)* Brăteştii. *(În pâlnie.)* Să venim la voi? *(După o scurtă deliberare.)* Bine, venim. Boston, ce boston? A! Bine. (*Închide*, *cam stângaci.)* Rina, cum sunt paşii la boston?

Camera Sudrigean.

STELICĂ: Tu, Rozico! Ţi-a trecut, tu?
ROZICA: Eşti un urâcios!
STELICÂ: Bate palma aici!
ROZICA: Acum du-te c-o să vie tata.
STELICĂ: Ei şi ce, suntem la Brăila să-mi dea cu vaporul în cap?

Camera Rădulescu.

VICA *(venind să-şi ia copilul adormit):* Tovarăşe inginer, am pus masa la noi pentru trei persoane.
ALEXANDRU *(foarte impresionat):* Zău? *(Neştiind ce să*

facă să-şi ascundă emoţia; aferat.) Uite, afurisitul de nepotu-meu şi-a lăsat aici o sticlă... Eu zic să-i facem analiza.

Camera Sădeanu.

Claudiu se întoarce din oraş şi îi întinde Virginiei o telegramă.

VIRGINIA *(o ia tremurând; citeşte):* „Sosesc sâmbătă, ora 10 dimineaţa. Sergiu". *(Priveşte lung pe Claudiu. Încearcă să zâmbească amândoi.)*

Camera Sudrigean.[3] *Sudrigean intră pe neaşteptate, negru de cocs.*

ROZICA: Vai!
SUDRIGEAN *(lui Stelică, încruntat):* Nu mai scap eu de tine odată, mă, nici la...
ROZICA: Tată!
SUDRIGEAN: ...nici la cocserie? Ha, mă?! Unde mă-ntorc...
STELICĂ *(cu aplomb, încheindu-se la haină):* Maestre, dă-mi voie să-ţi cer mâna fiicei dumitale Rozalia! *(Emoţie, perplexitate. Îmbrăţişări.)*

---- CORTINA ----

[3] La premieră scena s-a jucat în fata casei.

Tabloul final

Cabinetul directorului. Şedinţa întreruptă. Patru şefi de serviciu, ing. Turturică, ing. Calistrat, ing. Rădulescu-Firu. ing. Stoian, Virginia Sădeanu, Sudrigean, Frenţiu, discută între ei.

CALISTRAT *(Virginiei Sădeanu):* Ţi-am văzut feciorul, tovarăşă Sădeanu. S-a făcut băiat mare.
VIRGINIA: Da. Şi de când a venit, mă înnebuneşte să-i arăt Combinatul. Şi cu ce crezi că vrea să înceapă? Cu termocentrala. Îi dai voie?
CALISTRAT: Să vie după masă cu nevastă-mea, să le explic la amândoi odată.
VIRGINIA: Sergiu spune să-l aducă şi pe taică-său...
CALISTRAT: Foarte bine.
FRENŢIU *(lui Sudrigean):* Maistore, de ce nu mai zici cântarea aceea cu „toată lumea îmi zice lotru”?
SUDRIGEAN: Că prinsei lotrul, bată-l norocul lui!
FRENŢIU: Păcat că n-ai două fete, că mai prindeai unul!
TURTURICA *(lui Rădulescu-Firu)*: Tot aia e. Pe noi ne consideră de şcoală veche.
RADULESCU-FIRU: Pe nod? N-aş crede.
TURTURICA *(cu dispreţ):* A, uitasem că dumneata ai o nouă inovaţie.
RADULESCU: De când am rămas fără un suflet tânăr în casă, încerc să-l suplinesc eu.
TURTURICA: Şi reuşeşti?
RADULESCU: Să mă judece alţii. Dumneata eşti de şcoală veche.
VIRGINIA *(lui Rădulescu):* După cât ştiu, într-o săptămână trebuie să avem şi cocsul gata.

RADULESCU: După datele mele, trebuie să-l avem mai curând.

DIRECTORUL *(reintră cu Stelică după el):* Ce-i mă? Ce te ţii după mine ca puiul după cloşcă?

STELICĂ: Păi, nu-mi ziseră̆ţi dumneavoastră să viu?

DIRECTORUL: când, mă?

STELICĂ: Când mi-oi găsi-o. *(La o privire întrebătoare a directorului.)* Nevasta, ce nu mai ştiţi?

DIRECTORUL: Barem, fainã-i?

STELICĂ: Gimbi... *(corectându-se)* uitaţi-vă niţel la mine. Odată se-nsoară Fotea, de!

DIRECTORUL *(în treacăt)*: Şezi! *(Ajungând la masa lui.)* Tovarăşi, continuăm. Poftim, tovarăşe Stoian.

STOIAN *(ridicându-se):* Spuneam: rezultatele bune nu sunt excluse. Dar în momentul de faţă, realitatea e că stocul se termină, importul s-a micşorat şi acest lucru extrem de preţios care e cocsul, „plinea industriei" cum li zic oamenii, ameninţă să lipsească cu desăvârşire.

SUDRIGEAN: N-o să lipsească, o să avem.

STOIAN: Ce avem un putem întrebuinţa cu folos.

VIRGINIA: De ce vorbeşti, tovarăşe Stoian, astă iarnă era mult mai slab.

TURTURICA: Aveam stocul din import. S-a mers cu pic la sigur, ca să zic aşa, reducându-se importul fără o analiză judicioasă a ritmului nostru tehnic.

STOIAN: Exact.

UN ŞEF DE SERVICIU: Fiindcă ritmul acesta a fost Urinat prin neîncrederea unora.

TURTURICA *(protestând):* Vorbiţi foarte uşor. Asta-i romantism, nu e fapt pozitiv (*proteste*, *rumoare!).*

DIRECTORUL *(intervenind):* Ei, ei!... Ei!

TURTURICA: Tovarăşe director, să spunem lucrurilor pe nume. Nimeni nu contestă că la Hunedoara va fi cocs dur, cândva. În sensul acesta, facem toţi eforturi. Dar când? Şi mai ales, avem dreptul ca bazaţi pe această unică nădejde, să lăsăm o zi, măcar o zi, ce spun eu, o oră, descoperită producţia?

UN ŞEF DE SERVICIU: Dar cine îţi spune dumitale că e descoperită?
TURTURICĂ: Astăzi, poate nu e. Nici mâine. Nici poimâine. Dar într-o săptămână? În două?
CALISTRAT: Tovarăşe inginer, judecind după gazul de cocs pe care îl primesc la termocentrală, îţi afirm…
FRENŢIU: Nu după gaz, tovarăşe inginer, da' am văzut ultima şarjă, încă noi cu Fotea am bătut piloţii. Îs duşi oamenii la sundren cu el. Să vă spună tovarăşul Firu, dacă mai e aşa sfărâmicios ca în săptămâna cealaltă *(Firu neagă din cap).*
TURTURICĂ *(lui Calistrat):* Tovarăşe inginer astea sunt aspecte răzleţe. Problema e mai complexă şi trebuie privită în ansamblul ei.
STELICĂ: Ce ansamblu, suflete, ăsta… tovarăşe? Bagă-ţi şi dumneata mâna niţel în cocs şi o să vezi…
SUDRIGEAN: Mâna? Noi ne băgarăm inima noastră în el.
STELICĂ: …şi o să vezi cum se face negru şi lucios ca… ochii ştiu eu cui.
DIRECTORUL: Tovarăşi, am fost chemat adineauri de Direcţia Generală. Am fost întrebat ce cotă de cărbune de Silezia trebuie să planifice pe semestrul doi al anului, pentru Hunedoara. Am răspuns.
TURTURICĂ *(înfierbântat):* Ce ai răspuns tovarăşe director?
DIRECTORUL: Am răspuns că oamenii noştri şi-au luat angajamentul în cinstea lui 1 Mai…
STOIAN: 1 Mai e peste câteva zile! E exclus!
DIRECTORUL *(văzând pe Urlea şi pe Răchiţan intrând cu o bucată de cocs în mină)*; Ce-i Petre?
URLEA *(pune cocsul pe birou):* 300!
DIRECTORUL: Măăă…
RACHIŢAN: Acum venim cu el de la sundren. Aşa-i, cum zice.
DIRECTORUL *(strângând mina lui Răchiţan):* Să trăieşti, tovarăşe Răchiţan *(Intră Ţârlea, Biro şi Mărcuş.)* Na, cum îi?

ŢÎRLEA *(cu sufletul la gură):* V-am adus cocs din cel tare *(Privind dezolat la ceilalţi doi)* Ia, au ajuns înaintea noastră. Pe unde aţi venit?

DIRECTORUL *(strângând mâinile celorlalţi trei, în continuare):* Bine tovarăşi. Vă mulţumesc. Dumneata eşti Mărcuş.

MĂRCUŞ: Da, eu mi-s. De unde mă cunoaşteţi?

DIRECTORUL: De acum o să vă cunoască toţi. Puneţi-le pe masă! *(Ceilalţi se înghesuie în jurul cocsurilor, cu interes. Directorul îl îmbrăţişează scurt pe Urlea).*

BIRO *(intrând cu o* bucată *de cocs):* Tovarăşe director!

DIRECTORUL: încă tot mai sunteţi, mă? Na, ad-o încoace. Să trăieşti!

MARINA *(intrând pe uşa cealaltă):* Tovarăşe director, s-a făcut cocs! *(Vede pe ceilalţi. E dezamăgită!).*

SUDRIGEAN *(arătând bucăţile de pe birou)*; Ia, tovarăşe Turturică, priveşte-l „în ansamblul lui".

STOIAN *(neîncrezător lui Urlea):* Aţi făcut probele?

URLEA: Toate probele. Şi cu cocsul, şi cu oamenii: îs tari.

DIRECTORUL *(punând mina pe telefon):* Linişte! — Cu tovarăşul ministru. Tovarăşe ministru, avem cocs românesc la Hunedoara! La mine pe birou. În cinci ore e la dvs. Vă salut! (Se *face o mure tăcere)* Măi tovarăşi, cum e cu romantismul acela? Avut-am dreptate să mă angajez ori ba? Ai, Turturică?

TURTURICĂ *(înclinându-se):* Devreme ce a ieşit... Era totuşi un coeficient de...

DIRECTORUL: Ce vrei să zid, că e o întâmplare?

TURTURICĂ *(insinuant):* Nu, dar există totuşi o margine de improbabilitate în toate...

CALISTRAT *(furios):* Există şi o margine a răbdării, tovarăşe inginer.

DIRECTORUL *(făcându-i semn lui Calistrat să tacă):* Există într-adevăr, o margine de improbabilitate. Şi aceasta este mentalitatea unor oameni ca d-ta. Dar cu oameni ca ei m-aş putea angaja la orice. Dumneata ce spui tovarăşe Stoian?

STOIAN *(puţin înţepat):* Văd cu uimire cum aţi contat dinainte pe existenţa unor factori obiectivi.

DIRECTORUL: Am contat şi voi conta! În socialism, entuziasmul e totdeauna un factor obiectiv! Şi cel mai important!

STELICĂ *(spontan):* Bine!

DIRECTORUL: Eu nu sunt inginer, dar când îmi fac socotelile, am dreptul să mă bizui şi pe focul din inima lui Urlea, Răchiţan, Calistrat, şi alţii, şi pe acreala dumitale. Şi faţă de câţi sunt şi de cum îs ei, află că rezultatul aici la Hunedoara va fi totdeauna pozitiv. *(Mişcare în asistenţă, eventual aplauze.)* Şedinţa s-a terminat, tovarăşi *(Secretarei*, *fără emfază*, *ca pe un fapt divers.)* Treci în procesul verbal: rezolvat problema cocsului hunedorean *(Marinei, arătând spre geam la ziua de afară)* E frumos, deschideţi ferestrele!

---- SFÂRŞIT ----